

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ
Fidesz – Magyar Polgári Párt
Képviselő csoportja

T/1980.

Képviselői önálló indítvány

2003. évi törvény
az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról
A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló
1993. évi III. törvény módosítása

Harrach Péter és Surján László dr.

Budapest, 2003. január 3.

ÉRKEZETT

2003 JAN 16

1. §

(1) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 4. §-a (1) bekezdése *a*) pontjának utolsó mondata a következő szövegrésszel egészül ki:

" , továbbá a tizenharmadik havi nyugdíj."

(2) Az Szt. 4. §-a (1) bekezdésének *b*)-*d*), *f*) és *j*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában]

"b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik az az ingatlan, jármű, gépi meghajtású termelő- és munkaeszköz, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a húszszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének az ötven-szeresét

meghaladja. A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy lakik, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;

c) család: egy lakásban, vagy személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális, gyermekvédelmi intézményben együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező közeli hozzátartozók közössége;

d) közeli hozzátartozó, ha e törvény másként nem rendelkezik: a házastárs, az élettárs, a 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, illetve a 25. évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező nappali tagozaton egyetemi, főiskolai tanulmányokat folytató, valamint korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetőleg a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy más fogyatékos vérszerinti, örökbefogadott, mostoha- és nevelt gyermek;"

"f) háztartás: az egy lakásban együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek közössége;"

"j) keresőtevékenység, ha e törvény másként nem rendelkezik: minden olyan munkavégzéssel járó tevékenység, amelyért ellenérték jár, kivéve a tiszteletdíj alapján végzett tevékenységet, ha a havi tiszteletdíj mértéke a kötelező legkisebb munkabér 30 százalékát nem haladja meg, valamint mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal folytatott tevékenységet, ha az abból származó bevételt a személyi jövedelemadóról szóló szabályok szerint a jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni;"

2. §

Az Szt. 10. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"10. § (1) A szociális ellátásra való jogosultság elbírálásához a kérelmező kötelezhető arra, hogy családja vagyoni, jövedelmi viszonyairól nyilatkozzék, illetve azokat igazolja. A pénzbeli és természetbeni ellátásoknál - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a nyilatkozat és az igazolás tartalmának, illetve benyújtásának részletes szabályait a települési önkormányzatok rendeletben szabályozzák. Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a jövedelemszámítás-

nál irányadó időszak a havonta rendszeresen mérhető jövedelmeknél a három hónapot, egyéb jövedelmeknél pedig az egy évet nem haladhatja meg.

(2) Ha az önkormányzat hivatalos tudomása vagy környezettanulmány lefolytatása alapján a kérelmező életkörülményeire tekintettel az (1) bekezdés szerinti jövedelemnyilatkozatban foglaltakat vitatja, felhívhatja a kérelmezőt az általa lakott lakás, illetve saját és a családja tulajdonában álló vagyon fenntartási költségeit igazoló dokumentumok benyújtására. Abban az esetben, ha a fenntartási költségek meghaladják a jövedelemnyilatkozatban szereplő jövedelem 50%-át, a jövedelem a fenntartási költségek figyelembevételével vélelmezhető.

(3) A szociális hatáskört gyakorló szervek megkeresésére az állami adóhatóság illetékes igazgatósága 15 napon belül köteles közölni a szociális ellátást igénylő, valamint - írásbeli felhatalmazás alapján - az egy főre jutó havi jövedelem kiszámításánál figyelembe veendő személyi jövedelemadójának alapját."

3. §

(1) Az Szt. 37/A. §-a (6) bekezdésének utolsó két mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás időtartama legalább harminc munkanap, kivéve, ha az aktív korú nem foglalkoztatott személyt alkalmi munkavállalói könyvvel foglalkoztatják. Az alkalmi munkavállalói könyvvel közcélú munka keretében történő foglalkoztatásra abban az esetben kerülhet sor, ha a foglalkoztatás első napjától számított hat hónapon belül a foglalkoztatás együttes időtartama eléri a harminc munkanapot. A foglalkoztatás megszervezését az önkormányzat másik önkormányzattal létrehozott társulás vagy más szerv útján is végezheti."

(2) Az Szt. 37/A. §-a a következő új (8) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (8)-(10) bekezdések számozása (9)-(11) bekezdésre módosul:

"(8) A közcélú munkára való felkészítés érdekében az önkormányzat betanítást szervezhet, amelynek időtartama nem haladhatja meg a foglalkoztatási napok számának 20%-át, és nem lehet több, mint 40 munkanap. A betanítás a közcélú munkavégzés időtartamába beszámít."

(3) A (2) bekezdéssel átszámozott Szt. 37/A. §-a (11) bekezdésének *b)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a bekezdés a következő új *c)* ponttal egészül ki:

[Az aktív korú nem foglalkoztatott személy akkor köteles a települési önkormányzat által a (6) bekezdés szerint felajánlott, valamint a munkaügyi központ kirendeltsége által felajánlott munkát elfogadni, ha]

"b) a várható havi kereset eléri a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét,

c) a részmunkaidős foglalkoztatás esetén a munkahely és a lakóhely közötti naponta történő oda- és visszautazás ideje az Flt. 25. §-a (2) bekezdésének *d)* pontjában meghatározott időtartam felét nem haladja meg és várható havi keresete legalább az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét eléri."

4. §

Az Szt. 38. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"38. § (1) A települési önkormányzat lakásfenntartási támogatást annak a személynek nyújthat, akinek a háztartásában együtt élő személyek a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben élnek és lakáshasznosításból származó jövedelemmel nem rendelkeznek.

(2) Az önkormányzat rendeletében határozza meg

a) a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget,

b) a lakásfenntartási támogatásra való jogosultságnak a háztartásban az egy főre számított havi jövedelmi határát,

c) a lakásfenntartási támogatásra való jogosultság feltételeként a havi lakásfenntartás költségének a háztartás havi összjövedelméhez viszonyított legkisebb arányát.

(3) Az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni

a) a (2) bekezdés b) pontjában említett jövedelemhatárt, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-ánál, egyedülálló esetén annak 200%-ánál alacsonyabb nem lehet,

b) a (2) bekezdés c) pontjában említett arányt, hogy az lakásfenntartásra nyújtott támogatás esetén legfeljebb a jövedelem 35%-a, a lakás fűtésére nyújtott támogatás esetén legfeljebb a jövedelem 20%-a lehet.

(4) Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy az (1) bekezdésben meghatározottak figyelembevételével lakásfenntartási támogatásra jogosult.

(5) Költségeken a (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásában

a) a lakásfenntartásra nyújtott támogatás vonatkozásában lakbért vagy albérleti díjat, a lakás-célú pénzügyi kölcsön törlesztő részletét, a távhőszolgáltatási díjat, a közös költséget, a csatorna használati díjat, a szemétszállítás költségeit, valamint az önkormányzat rendeletében meghatározott mértékig a villanyáram, a víz és gázfogyasztás, valamint a tüzelőanyag költségeit, továbbá ha az önkormányzat rendelete lehetővé teszi, a lakáskarbantartás költségeit,

b) a lakás fűtésére nyújtott támogatás vonatkozásában a lakás fűtéséhez felhasznált hőenergia fűtési szezonban felmerülő - az önkormányzat rendeletében elismert - költségének, díjának 1/6-át

kell érteni."

5. §

Az Szt. 41. §-ának (4) bekezdése a következő mondattal egészül ki:

"A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülálló esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet."

6. §

Az Szt. 42. §-ának (1) bekezdése a következő új e) ponttal egészül ki:

[Nem jogosult ápolási díjra a hozzátartozó, ha]

"e) a közös háztartásban élő gyermek után a szülők bármelyike terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy gyermeknevelési támogatásban részesül."

7. §

Az Szt. 45. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (2)-(4) bekezdések számozása (3)-(5) bekezdésre módosul:

"(2) Az átmeneti segély esetén az ellátás megállapításánál figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülélő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet."

8. §

Az Szt. 46. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"46. § (1) A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint temetési segélyt állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak elenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülélő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(2) Temetési segély nem állapítható meg annak a személynek, aki a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény alapján temetési hozzájárulásban részesül.

(3) A temetési segély összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos, legolcsóbb temetés költségének 10%-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti."

9. §

Az Szt. 48. §-a (1) bekezdésének felvezető mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesterének kell - a halálesetről való tudomásszerzést követő 30 napon belül - gondoskodnia az elhunyt személy közköltségen történő eltemettetéséről, ha"

[a) nincs vagy nem lehet fel az eltemettetésre köteles személy, vagy

b) az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.]

10. §

Az Szt. 50. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete az (1) és (3) bekezdésben foglaltakon kívül annak is megállapíthatja a közgyógyellátásra való jogosultságát, aki szociálisan rászorult és gyógyszerköltsége olyan magas, hogy azt létfenntartása veszélyeztetése nélkül nem képes viselni. A szociális rászorultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni,

hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedülélő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb nem lehet."

11. §

(1) Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 55. §-a (1) bekezdésének *c)*-*d)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A települési önkormányzat lakhatást segítő adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a családot vagy személyt,]

"*c)* akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt, valamint

d) aki a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik,

feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt."

(2) Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 55. §-a a következő új (3)-(7) bekezdésekkel egészül ki:

"(3) Az (1) bekezdés *c)* pontjában említett összeghatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedülélő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(4) Az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultság feltétele, hogy az (1) bekezdés *b)* pontjában szabályozott adósságból a hat havi tartozás a kérelem benyújtását megelőző tizennyolc hónapban keletkezett.

(5) Az adósságkezelés időtartama legfeljebb tizennyolc hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható.

(6) Adósságkezelési szolgáltatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(7) A (6) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit."

12. §

Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 55/A. §-a a következő új (4) bekezdéssel egészül ki:

"(4) Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül."

13. §

(1) Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 55/C. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A települési önkormányzat a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint az adósságkezelési tanácsadást saját intézménye vagy más szerv útján biztosíthatja."

(2) Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 55/C. §-a a következő új (3) bekezdéssel egészül ki:

"(3) Az önkormányzat rendeletében szabályozza az adósságkezelési szolgáltatás részletes szabályait, így különösen a helyben elismerhető lakásnagyságot és minőséget, az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adósság felső határát, az adósságcsökkentési támogatás mértékét, az adósságkezelési szolgáltatásra vonatkozó jogosultsági feltételeket, eljárási szabályokat, az adósságkezelési tanácsadáson való részvétel módját."

14. §

(1) Az Szt. 58. §-a a következő új (3) bekezdéssel egészül ki:

"(3) Az e törvényben meghatározott alapellátási feladatokat az ellátási kötelezettséggel rendelkező önkormányzattal kötött szerződés vagy anélkül – például a Kormánnyal a szociális ellátásra is kiterjedő megállapodás alapján - a nem állami, illetve egyházi fenntartó is elláthatja."

15. §

Az Szt. IV. Fejezetének I. címe a következő új 58/B. §-sal egészül ki:

"58/B. § (1) A szociálpolitikai, gyermekvédelmi koncepciók, döntések, jogszabály-tervezetek véleményezése, a szolgáltatási típusok, formák, rendszerek értékelése, elemzése céljából Szociálpolitikai Tanács működik. A Szociálpolitikai Tanács szervezete ellátások szerint, illetve az ellátásokat igénybevevő társadalmi csoportok szerint, valamint területi jelleggel differenciált. A Tanács működtetéséhez szükséges előirányzatot a központi költségvetés Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium fejezet költségvetése tartalmazza.

(2) A 2000 fő feletti lakosságú települési önkormányzat, illetve a megyei, fővárosi önkormányzat rendeletében helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre, különösen a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére. A helyi szociálpolitikai kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülést tart, tagjai az önkormányzat működési területén szociális intézményeket működtető fenntartók képviselői, továbbá a helyi rendeletben meghatározott szervezetek képviselői."

16. §

Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 59. §-ának (3) bekezdése a következő mondattal egészül ki:

"Külön jogszabályban meghatározott feltételek alapján a települési önkormányzat az alapellátás feladatainak biztosítására ellátási körzetet alakít ki."

17. §

Az Szt. 63. §-a a következő új (2)-(3) bekezdésekkel egészül ki és egyidejűleg a § jelenlegi rendelkezésének jelölése (1) bekezdésre módosul:

"(2) A házi segítségnyújtás kiegészítő szolgáltatása vagy önállóan megszervezett szolgáltatási formája a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorú, valamint fogyatékos személyek részére nyújtott ellátás. Segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybevevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra.

(3) A fogyatékos személyek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgálattal."

18. §

Az Szt. IV. Fejezetének II. címe a következő új 65/E. §-sal egészül ki:

"65/E. § Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét. Az utcai szociális munka megszervezhető önállóan, vagy családsegítő szolgálat, nappali melegedő, illetve gondozási központ keretein belül."

19. §

Az Szt. 66. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(5) A szociális rászorultság tényét

a) állami fenntartású intézmény esetében a szociális ellátás iránti kérelemről döntő - a 94/A. §-ban megjelölt - szerv vagy személy,

b) nem állami fenntartású intézmény esetén a szociális szolgáltatás igénybevételéről döntő - 94/D. §-ban megjelölt - személy

külön jogszabályban meghatározott szakértő véleménye alapján állapítja meg."

20. §

Az Szt. 77. §-ának - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) Fogyatékos személyek nappali intézményében - külön jogszabályban meghatározott feltételek biztosítása esetén - önellátásra részben képes, vagy önellátásra nem képes és felügyeletre szoruló halmozottan fogyatékos, illetve autista személy részére is biztosítható szolgáltatás. Szükség esetén a települési önkormányzat kizárólag halmozottan fogyatékos, illetve kizárólag autista személyek ellátásáról is gondoskodhat nappali intézményi szolgáltatás keretében."

21. §

Az Szt. 80. §-a (3) bekezdésének e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép és a bekezdés a következő új f) ponttal egészül ki:

[Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:]

"e) éjjeli menedékhely,

f) hajléktalan személyek átmeneti szállása."

22. §

Az Szt. 84. §-ának (1)-(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép és egyidejűleg a jelenlegi (2) bekezdés számozása (3) bekezdésre módosul:

"(1) Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

(2) A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra."

23. §

Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 85/A. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő, a külön jogszabályban meghatározott esetben tizen-négy pszichiátriai beteget vagy fogyatékos személyt - ideértve az autista személyeket is -, illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást igénybevevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít."

24. §

Az Szt 87. §-ának b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén]

"b) tízezernél több állandó lakos él, az a) pontban foglalt ellátást, valamint az utcai szociális munkát, éjjeli menedékhelyet, nappali melegedőt és az idősek átmeneti elhelyezését szolgáló intézményt;"

[köteles biztosítani.]

25. §

Az Szt. a következő új 90/A. §-sal egészül ki:

"90/A. § A megyei, fővárosi közigazgatási hivatal az e törvényben meghatározott önkormányzati ellátási kötelezettségek teljesítését folyamatosan figyelemmel kíséri. Amennyiben az önkormányzat ellátási kötelezettségéből adódó feladatainak, különösen fenntartói feladatainak, illetve a szolgáltatástervezési koncepció elkészítésének nem tesz eleget, felszólítja az önkormányzatot megfelelő határidő kitűzésével a feladat teljesítésére."

26. §

(1) Az Szt. 92. §-a (7) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményeztetni az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzat(ok)kal, továbbá a települési önkormányzat a Szociálpolitikai Tanács területi szervével, a megyei, fővárosi önkormányzat a Szociálpolitikai Tanács országos szervével."

(2) Az Szt. 92. §-ának (8) bekezdése a következő új mondattal egészül ki:

"A megyei, fővárosi önkormányzat a szolgáltatástervezési koncepcióját véleményezteti a működési területén lévő - szolgáltatástervezési koncepciót készítő - települési önkormányzattal."

27. §

Az Szt. 92/C. §-a (1) bekezdésének felvezető mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény egyházi, illetve nem állami fenntartója a 92/B. § (1) bekezdésének *a), e), f)* és *h)* pontjaiban meghatározott feladatokon túl"

[a) gondoskodik az intézmény szervezeti és működési szabályzatának, szakmai programjának, szakosított ellátást nyújtó intézmény esetében házirendjének elkészítéséről,

b) biztosítja az intézmény gazdálkodásának és működésének törvényességét.]

28. §

Az Szt. a következő új 92/J. §-sal, valamint az azt megelőző alcímmel egészül ki:

"Az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzék

92/J. § Az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzék tartalmazza azon személyek nevét, szakterületét, lakcímét és munkahelyét, akik részt vehetnek a szociális szakmai programok értékelésében. A névjegyzékbe történő felvétel eljárási kérdéseit, feltételeit külön jogszabály határozza meg."

29. §

Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 94/K. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) Az ellátottjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik."

30. §

Az Szt. 116. §-a a következő új (5)-(6) bekezdéssel egészül ki:

"(5) A támogató szolgálat keretében biztosított ellátás térítési díja az ellátásra fordított költségek alapján megállapított óradíj és az ellátásra fordított időnek a szorzata, valamint - a fogyatékos személy szállítása esetén - a szállítási kilométerdíj.

(6) A pszichiátriai betegek közösségi ellátásáért, a szenvedélybetegek közösségi ellátásáért és az utcai szociális munka, valamint a nappali melegedő keretében végzett ellátásért térítési díj nem állapítható meg."

31. §

Az Szt. 117/A. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A bentlakásos intézményekben - kivéve a hajléktalan személyek átmeneti szállását és az éjjeli menedékhelyet - a jövedelemmel nem rendelkező 16 év fölötti ellátottak részére személyes szükségleteik fedezésére az intézmény költőpénzt biztosít."

32. §

Az Szt. 117/B. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) Az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter által rendeletben meghatározott, az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezési körülményeket és szolgáltatásokat biztosító tartós bentlakásos intézményben a személyi térítési díj mellett az intézményi elhelyezéskor egyszeri hozzájárulás, vagy az intézményi ellátás során személyi térítési díj pótlék is kérhető. Az egyszeri hozzájárulás összege a bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás jogcímen egy ellátott után járó tárgyévi normatív állami támogatás hétszerezését, a személyi térítési díj pótlék a havi intézményi térítési díj kétszerezését nem haladhatja meg. Ha a gondozás öt éven belül - a haláleset kivételével - megszűnik, az egyszeri hozzájárulásnak a fennmaradó évekre jutó időarányos részét vissza kell fizetni."

33. §

(1) Az Szt. 121. §-ának (2) bekezdése a következő új *k*-*m*) pontokkal egészül ki:

[Az ellátási szerződésnek tartalmaznia kell]

"*k*) az ellátási szerződés alapján végzett feladat ellátásához kapcsolódóan a szolgáltatásért járó ellenérték összegét,

l) az ellenérték megfizetésével kapcsolatos eljárási kérdéseket, határidőket,

m) az ellenértékkel történő elszámolással kapcsolatos kötelezettségeket."

(2) Az Szt. 121. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) Amennyiben a települési önkormányzat az 59-65/E. §-okban megjelölt alapellátási feladatokat nem látja el, vagy nem teljes mértékben látja el, úgy ellátási szerződés megkötésével köteles gondoskodni az alapellátási feladatokról."

34. §

Az Szt. 125. §-ának - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - *c*) és *e*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A települési önkormányzat által megállapított és folyósított pénzbeli és természetben nyújtott ellátások kiadásaihoz, továbbá a rendszeres szociális segélyt kérelmező foglalkoztatásának költségeihez, valamint a helyi önkormányzatok által fenntartott személyes gondoskodás keretébe tartozó ellátási formák működési és fejlesztési költségeihez az állam]

"*c*) az időskorúak járadékához, a rendszeres szociális segélyhez, a lakásfenntartási támogatáshoz [38. § (3) bek.], az ápolási díjhoz [41. § (1) bek.], és az adósságcsökkentési támogatáshoz kötött felhasználású támogatásokkal;"

"*e*) a szociális továbbképzéssel és szakvizsgával kapcsolatos kiadásokhoz kötött felhasználású támogatással

járul hozzá."

35. §

Az Szt. 126. §-ának - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) Személyes gondoskodást nyújtó alapellátási tevékenységük után külön jogszabályban meghatározott támogatásra tarthatnak igényt azok az egyházi fenntartók, amelyek a Kormánnyal a szociális feladatok ellátására is kiterjedő megállapodást kötöttek. A Magyar Katolikus Egyház a támogatás igénybevételeire a Magyar Köztársaság és az Apostoli Szentsték között létrejött megállapodás alapján jogosult. Az e törvény 59-65/E. §-aiban meghatározott alapellátási feladatok biztosítása érdekében kötött ellátási szerződés alapján az önkormányzat köteles a nem állami, illetve egyházi fenntartó részére az általuk biztosított szolgáltatás térítési díjjal csökkentett költségének összegét elérő ellenértéket biztosítani. Az ellátási szerződésben megállapított ellenértéket az önkormányzat – részben vagy egészben – a külön jogszabályban meghatározott normatív állami támogatás összegéből teljesíti."

36. §

Az Szt. 132. §-a (1) bekezdésének *a)*, valamint *c)-d)* és *g)* pontjai helyébe a következő rendelkezés lép:

[Felhatalmazást kap a Kormány, hogy megállapítsa]

"*a)* a pénzbeli szociális ellátások folyósításának és elszámolásának részletes szabályait;"

"*c)* a Szociálpolitikai Tanács összetételére, megalakítására és működésére vonatkozó részletes szabályokat;

d) az egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokhoz kapcsolódó részletes eljárási szabályokat;"

"*g)* az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékkel összefüggő részletes szabályokat;"

37. §

Az Szt. 134. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"134. § A települési önkormányzatoknak a 2003. január 1-jétől megszervezendő alapellátási formák biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2007. december 31-éig kell gondoskodniuk. Azok a helyi önkormányzatok, amelyek az e törvényben meghatározott egyéb ellátási formák működési feltételeit teljes körűen még nem teljesítették,

a) a személyi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2005. december 31-éig,

b) a szakképzettségi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2005. december 31-éig,

c) a tárgyi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2008. december 31-éig

kell gondoskodniuk, azzal, hogy a szolgáltatások szakmai színvonala a 2002. december 31-i állapothoz képest nem eshet vissza."

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló

1997. évi XXXI. törvény módosítása

38. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - 11/A. §-a (4) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"A gyermekjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik."

39. §

A Gyvt. 19. §-át megelőző cím helyébe az alábbi cím, valamint 19. §-a (1) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

"Rendszeres gyermekvédelmi támogatás

19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi támogatás (a továbbiakban: rendszeres támogatás) célja a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok anyagi támogatása a gyermek családi környezetben történő ellátásának elősegítése, illetve a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése érdekében."

40. §

(1) A Gyvt. 20. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A rendszeres támogatás havi összege - gyermekenként - 2003. évben 4 600 forint. A 2003. évet követően a rendszeres támogatás összege megegyezik az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százalékával."

(2) A Gyvt. 20. §-a - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (6) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"(6) A feltételek fennállása esetén a rendszeres támogatás a gyermek nagykorúvá válása után is megállapítható, illetve a már megállapított támogatás továbbfolyósítható, ha a jogosult felsőfokú iskola nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be."

(3) A Gyvt. 20. §-ának - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(8) A 19. §-ban meghatározott feltételek fennállása esetén emelt összegű rendszeres támogatás illeti meg azt az adóköteles jövedelemmel nem rendelkező, tartásra köteles, nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesülő hozzátartozót, akit a gyámhivatal a gyermek gyámjává rendelt. Az emelt összegű rendszeres támogatás havi összege - gyermekenként - 2003. évben 9 200 forint. A 2003. évet követően az emelt összegű rendszeres támogatás összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt."

41. §

A Gyvt. 20/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"20/A. § Azon tanulói vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező gyermek után, akire tekintettel a tárgyév június hónapjában rendszeres támogatást folyósítanak - kormányrendeletben meghatározott mértékű - egyszeri támogatás jár. Az egyszeri támogatás összegét a június hónapban esedékes rendszeres támogatás folyósításával egyidejűleg kell kifizetni."

42. §

A Gyvt. 21. §-ának - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) Elsősorban azokat a gyermekeket, illetve családokat kell alkalmanként rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek az ellátásáról más módon nem lehet gondoskodni, illetve az alkalmanként jelentkező többletkiadások - különösen a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása, a gyermek fogadásának előkészítéséhez kapcsolódó kiadások, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése, betegség vagy iskoláztatás - miatt anyagi segítségre szorulnak."

43. §

A Gyvt. 28. §-ának - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A települési önkormányzat képviselő-testületének döntése alapján a rendszeres és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás természetbeni ellátás formájában is nyújtható, különösen a védelemben vett gyermek számára."

44. §

A Gyvt. 35. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(4) Az érdekképviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél."

45. §

A Gyvt. 36. §-ának (1) bekezdésének felvezető mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a fiatal felnőtt, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdekképviselői fórumánál."

46. §

(1) A Gyvt. - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - 66. §-a (1) bekezdésének *a)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A megyei, fővárosi önkormányzat a gyermekvédelmi szakszolgáltatás]

"*a)* 60. § *a)* pontjában meghatározott feladatait - az elhelyezési javaslat kivételével - a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság útján biztosítja."

(2) A Gyvt. - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - 66. §-ának (3) bekezdése a következő új *f)* ponttal egészül ki:

[A területi gyermekvédelmi szakszolgálat szolgáltatási, szervezési, tanácsadói és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 60-65. §-okban foglaltakon túl]

"*f)* működteti a gyermekvédelmi szakértői bizottságot."

47. §

A Gyvt. 79. §-a - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A gyámhivatal az átmeneti nevelésbe vétel fennállásának szükségességét a gyám, a hivatásos gyám, a nevelőszülő vagy intézmény, valamint a vérszerinti családot gondozó gyermekjóléti szolgálat és a területi gyermekvédelmi szakszolgálat tájékoztatása illetve javaslata, továbbá, ha szükséges a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakvéleménye alapján évente - a három éven aluli gyermek esetében félévente - felülvizsgálja."

48. §

A Gyvt. - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - 82. §-ának (6)-(8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(6) A megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottságot a megyei, fővárosi területi gyermekvédelmi szakszolgálat működteti. Az országos gyermekvédelmi szakértői bizottságot a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet javaslata alapján az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter jelöli ki öt éves időtartamra.

(7) A megyei, fővárosi, illetve az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság legalább három tagból, a speciális szükségletű gyermekek vizsgálata esetén legalább öt tagból áll. A szakértői bizottság állandó tagja egy fő gyermekorvos, egy fő gyermek-szakpszichológus és egy fő szociális munkás. A speciális szükségletű gyermekek esetében a három állandó tagból álló bizottság kiegészül egy fő pszichiáterrel és egy fő gyógypedagógussal. A gyermekvédelmi szakértői bizottság felkérésére munkájába bevonhatók a gyermek egészségi, mentális és általános személyiségállapota szerinti eseti szakértő is.

(8) A megyei, fővárosi, illetve országos gyermekvédelmi szakértői bizottság tevékenységéről évente beszámol a megyei, fővárosi gyámhivatalnak, illetve az egészségügyi, szociális és családügyi miniszternek."

49. §

A Gyvt. - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - 83. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A gyámhivatal a nevelésbe vétel évenkénti - a három éven aluli gyermek esetében félévenkénti - felülvizsgálata során dönt az egyéni elhelyezési terv fenntartásáról vagy módosításáról, illetve a gyermek gondozási helyének esetleges megváltoztatásáról, melyhez szükség szerint kikéri a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményét."

50. §

A Gyvt. 101. §-a - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (3) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A szociális és családügyi miniszter gondoskodik az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett]

"b) akut orvosi ellátást nem igénylő - egyedi gondozásra szoruló - szerzett immunhiányos tünetegyüttesben szenvedő gyermekek ellátásának feltételeiről,

feltéve, ha - az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság véleménye alapján - a gondozásuk máshol nem biztosítható vagy ha külön elhelyezésük szükséges. Ennek érdekében speciális gyermekotthonokat tart fenn."

51. §

A Gyvt. - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - 102. §-a a következő új (2)-(6) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a § jelenlegi rendelkezése (1) bekezdésre módosul:

"(2) A hivatásos gondnoki feladatokat vállaló személy képzését, illetve a hivatásos gondnok továbbképzését a fővárosi, megyei gyámhivatal szervezi.

(3) A hivatásos gondnoki képzésben, továbbképzésben eredményesen részt vett személy adatait a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet veszi nyilvántartásba. A nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza:

a) a hivatásos gondnok neve, születési helye és ideje, anyja neve;

b) a munkahely megnevezése és címe;

c) a foglalkoztatás kezdő időpontja;

d) a képzésről kiállított bizonyítvány száma, a kiállítás helye és időpontja, továbbá a kiállító intézmény megnevezése;

e) a jogszabály által előírt továbbképzés elvégzésének adatai.

(4) A megyei gyámhivatal bejelenti a nyilvántartást vezető szervnek

a) a hivatásos gondnok foglalkoztatását a (3) bekezdésben megjelölt adatok közlésével, továbbá

b) a nyilvántartásba vett adatokban bekövetkezett változást.

A megyei gyámhivatal az adatbejelentést a foglalkoztatás megkezdésétől, illetőleg az adatváltozás időpontjától számított 30 napon belül teszi meg.

(5) A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet törli a nyilvántartásából annak a hivatásos gondnoknak az adatait,

a) aki elhunyt,

b) akivel szemben tevékenységének ellátása során törvényben meghatározott kizáró ok keletkezik,

c) akinek már nem áll fenn munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya, illetve egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonya az őt kirendelő gyámhivatal székhelye szerinti települési önkormányzattal.

(6) A nyilvántartásból adatok a nyilvántartásba vett személy, a megyei gyámhivatal, továbbá tudományos, statisztikai feldolgozást végzők részére - az adatvédelmi jogszabályok megtartásával - továbbíthatók."

52. §

A Gyvt. 131. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A jövedelemszámításnál irányadó időszak - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - a havonta rendszeresen mérhető jövedelmeknél a három hónapot, egyéb jövedelmeknél pedig az egy évet nem haladhatja meg."

53. §

A Gyvt. 136. §-a a következő új (5)-(6) bekezdéssel egészül ki:

"(5) Ha a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás van folyamatban, annak befejezéséig a gyámhatóság és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység alkalmazottja és vezetője a gyermek és az őt nevelő szülő tartózkodási helyére vonatkozóan

- a) megtagadhatja a szülő tájékoztatását,
- b) korlátozhatja a szülő iratbetekintési jogát.

(6) Az (5) bekezdés szerinti korlátozást a büntetőeljárás befejezésekor felül kell vizsgálni."

54. §

A Gyvt. - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - 147. §-a a következő új (6) bekezdéssel egészül ki:

"(6) Ingyenes ellátásban kell részesíteni a jogosultat, ha a térítési díj fizetésre kötelezett jövedelemmel nem rendelkezik."

55. §

A Gyvt. 156. §-a (3) bekezdésének - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"A személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekvédelmi ellátások, valamint a gyermekek átmeneti gondozását biztosító ellátások átalakításáról fokozatosan, de legkésőbb 2004. december 31-ig kell gondoskodni."

A családok támogatásáról szóló 1998. évi

LXXXIV. törvény módosítása

56. §

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) 13. §-a b) pontjának bb) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából egyedülállónak kell tekinteni azt a szülőt, gyámot is aki saját maga, vagy házastársa, élettársa]

"bb) vakok személyi járadékában, vagy fogyatékosági támogatásban részesül,"

57. §

A Cst. 22. §-ának a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A szociális és családügyi miniszter méltányossági jogkörben eljárva - a törvény 27. §-ában foglalt rendelkezések figyelembevételével - a gyermekgondozási segélyre való jogosultságot]

"a) megállapíthatja a gyermeket nevelő személynek, ha"

58. §

A Cst. 27. §-a (1) bekezdésének a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Nem jár gyermekgondozási támogatás annak a személynek, aki]

"a) az Szt. 4. §-a (1) bekezdésének i) pontjában megjelölt rendszeres pénzellátás valamelyikében részesül, ide nem értve

aa) a gyermekgondozási támogatást, valamint a gyermekgondozási támogatás folyósítása mellett végzett kereső tevékenység után járó táppénzt, baleseti táppénzt;

ab) a gyermekgondozási segélyre való jogosultság esetében a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény alapján járó nyugellátást, illetve annak minősülő nyugellátást;"

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük

biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény módosítása

59. §

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.) 7. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a § jelenlegi rendelkezése (1) bekezdésre módosul:

"(2) Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek erősítik az esélyegyenlőséget a fogyatékos személyek számára. A fogyatékos személyt az információs esélyegyenlőség megilleti az információs társadalmi szolgáltatások igénybevételekor."

60. §

(1) A Fot. 23. §-a (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos Magyarországon élő magyar állampolgár, továbbá bevándorlási engedéllyel rendelkező külföldi, valamint a magyar hatóságok által menekültként elismert azon személy jogosult, akinek]

"b) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segéd-eszközzel sem képes, feltéve, hogy

ba) halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy

bb) halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad (hallási fogyatékos),"

(2) A Fot. 23. §-ának (1) bekezdése a következő új d) ponttal egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi d)-f) pontok jelölése e)-g) pontokra módosul:

[Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos Magyarországon élő magyar állampolgár, továbbá bevándorlási engedéllyel rendelkező külföldi, valamint a magyar hatóságok által menekültként elismert azon személy jogosult, akinek]

"d) állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt, az autonómia-tesztek alapján súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,"

(3) A (2) bekezdéssel átszámozott Fot. 23. §-a (1) bekezdésének *e*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos Magyarországon élő magyar állampolgár, továbbá bevándorlási engedéllyel rendelkező külföldi, valamint a magyar hatóságok által menekültként elismert azon személy jogosult, akinek]

"*e*) a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségyszerű használatát igényli, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható (mozgásszervi fogyatékos),"

61. §

A Fot. 23/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"23/A. § (1) A fogyatékosági támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének

a) 65%-a a 23. § (1) bekezdésének *a*)-*e*) pontja szerinti esetekben, kivéve az *e* § *b*) pontjában megjelölt eseteket,

b) 80%-a,

ba) a 23. § (1) bekezdésének *f*) és *g*) pontja szerinti esetben,

bb) a 23. § (1) bekezdésének *a*), *c*)-*e*) pontjában foglalt esetekben, feltéve, hogy a súlyosan fogyatékos személynek az önkiszolgálási képessége teljesen hiányzik.

(2) Ha a vakok személyi járadékában részesülő látási fogyatékos személy fogyatékosági támogatásra tart igényt, őt a fogyatékosági támogatás a vakok személyi járadékának megszüntetését követően

a) az (1) bekezdés *a*) pontja szerinti összegben illeti meg, ha önkiszolgálási képességének vizsgálatát nem kéri;

b) az (1) bekezdés *b*) pontja szerinti összegben illeti meg, ha önkiszolgálási képességének hiányát megállapítják."

62. §

A Fot. 23/B. §-ának (3) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

"(3) Ha a fogyatékosági támogatásra irányuló igényt azért utasították el, mert az igénylő nem súlyosan fogyatékos, az elutasító határozat jogerőre emelkedését követő egy éven belül előterjesztett újabb igénybejelentésre a bizonyítási eljárást csak abban az esetben kell lefolytatni, ha az orvos igazolja, hogy az igénylő állapota az elutasítás óta rosszabbodott; egyébként - a jogszabályváltozás esetét kivéve - az igényt el kell utasítani."

63. §

(1) A Fot. 25. §-ának (1)-(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"25. § (1) A Tanács tagjai:

- a) a Belügyminisztérium képviselője,
- b) az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium két képviselője,
- c) a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium képviselője,
- d) a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium képviselője,
- e) az Oktatási Minisztérium képviselője,
- f) az Informatikai és Hírközlési Minisztérium képviselője,
- g) a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának képviselője,
- h) a Pénzügyminisztérium képviselője,
- i) a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium képviselője,
- j) a Miniszterelnöki Hivatal képviselője,
- k) a mozgássérültek, a siketek, a vakok, az értelmi fogyatékosok, az autisták országos érdekképviseleti szervezetei által delegált egy-egy fő,
- l) a védett munkahelyek szervezetei által delegált két fő,
- m) az önkormányzatok országos érdekképviseleteit tömörítő szövetség által delegált egy fő,
- n) a fogyatékkal élő személyek érdekében működő non-profit szervezetek által delegált négy fő.

(2) A Tanács elnöke az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter. A Tanács társelnöke a nem kormányzati oldal által választott személy."

(2) A Fot. 25. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(5) A Tanács működésének költségeit a központi költségvetés Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium fejezet költségvetésében kell biztosítani."

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló

1997. évi LXXXI. törvény módosítása

64. §

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 6. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a Tny. 6. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

"(3) Az, aki egyidejűleg

- a) több saját jogú nyugellátásra, vagy
- b) több hozzátartozói nyugellátásra

is jogosult - ha törvény másként nem rendelkezik - mind a saját jogú, mind a hozzátartozói nyugellátások közül a számára kedvezőbbet választhatja azzal, hogy a jogosultra kedvezőtlen-

nebb nyugellátás folyósítása szüneteltetésre kerül. Ugyanazon üzemi baleset, foglalkozási megbetegedés alapján baleseti rokkantsági nyugdíj és baleseti járadék egyidejűleg nem jár.

(4) Ha jogszabály kivételt nem tesz, a bányásznyugdíjra, a korengedményes nyugdíjra, az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjára, a szolgálati nyugdíjra, az előnyugdíjra, a mezőgazdasági szövetkezeti járadékra, a mezőgazdasági szakszövetkezeti járadékra és a mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok növelt összegű járadékára a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó nyugellátásokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni."

65. §

A Tny. a következő új 6/A. §-sal és az azt megelőző alcímmel egészül ki:

"A tizenharmadik havi nyugdíj

6/A. § (1) Tizenharmadik havi nyugdíjra jogosult az a személy, aki

- a) a tárgyévet megelőző év legalább egy napján és
- b) az ideiglenes özvegyi nyugdíj kivételével a tárgyév november hónapjában társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó nyugellátásban részesül.

(2) A tizenharmadik havi nyugdíj összege megegyezik a tárgyév november havi nyugellátás összegével.

(3) A szociálpolitikai (szociális biztonsági) egyezmény alapján megállapított nyugellátásnál a magyar jogszabályok szerint elismert szolgálati idő tartamának megfelelő - a magyar szerződő felet terhelő - arányos részt kell a tizenharmadik havi nyugdíj kiszámításánál figyelembe venni.

(4) A tizenharmadik havi nyugdíjat minden évben november hónapban kell folyósítani."

66. §

A Tny. a következő új 11/A. §-sal egészül ki:

"11/A. § (1) A 9. § (1)-(2) bekezdésben, illetőleg a 10. § (1) bekezdésében meghatározott jogosultsághoz előírt szolgálati idő számításánál

- a) gyermekenként egy évet,
- b) tartósan beteg, illetve fogyatékosnak minősülő gyermekenként másfél évet

szolgálati időként kell elismerni annál a személynél, aki gyermeket szült, vagy saját háztartásában legalább tíz éven át nevelt.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti kedvezmény legfeljebb három gyermek után vehető igénybe.

(3) Az előrehozott öregségi nyugdíjra és a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultság szempontjából szolgálati időként kell figyelembe venni a rokkantsági, illetőleg a baleseti rokkantsági nyugdíj folyósításának időtartamát."

67. §

A Tny. 17. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, ezzel egyidejűleg a jelenlegi szövegrész számozása (1) bekezdésre változik:

"(2) 2003. január 1-jétől kezdődően az előző évi összeghatárok évente, a tárgyévet megelőző naptári év I. naptári félévi és az azt megelőző naptári év II. félévi országos nettó átlagkereset-növekedés, továbbá az ehhez hozzászámított évenkénti nyolcszázalékos növelés együttes mértékének megfelelő - ezres számra kerekített - összeggel emelkednek. A járulékfizetési felső határ személyi jövedelemadóval csökkentett összegét meghaladó átlagkeresetrészsre a járulékfizetési felső határ személyi jövedelemadóval csökkentett összegére vonatkozó százalékos mértéket kell alkalmazni. 2003. évben az összeghatárokat az (1) bekezdés szerint 2002. évre meghatározott összeghatárok alapján kell megállapítani."

68. §

A Tny. 22. §-a (2) bekezdésének második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"Ha az igénylőre nézve kedvezőbb,

a) a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, az ápolási díj, a munkanélküli járadék, a nyugdíj előtti munkanélküli segély összegét,

b) amennyiben az *a)* pontban meghatározott ellátás folyósításával egyidejűleg biztosítási jogviszonnal is rendelkezik, az abból származó jövedelem (kereset) és az ellátás együttes összegét

kell keresetként figyelembe venni."

69. §

A Tny. 35. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosultság megszűnik, ha a nyugellátásban részesülő személy túlnyomóan üzemi baleset, foglalkozási megbetegedés következtében kialakult munkaképesség-csökkenése a hatvanhét - szilikózis miatt az ötven - százalékot már nem éri el."

70. §

A Tny. 43. §-a a következő új (3) bekezdéssel egészül ki:

"(3) Ha a társadalombiztosítási szervek nyilvántartásában szereplő adatok és a (2) bekezdés *a)*-*c)* pontjai szerinti bizonyítékok eltérnek egymástól, a számításba vehető szolgálati időt az adott bizonyítékok egyenkénti és összességükben történő értékelésével kell megállapítani."

71. §

A Tny. 50. §-ának (2)-(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) Az özvegyi nyugdíj mértéke

a) a 47. § (2) bekezdés *a)*-*b)* pontja szerinti feltétellel rendelkező, de saját jogú nyugellátásban nem részesülő özvegy esetében ötven százaléka,

b) a 47. § (2) bekezdés *a)*-*b)* pontja szerinti feltétellel rendelkező és egyidejűleg saját jogú nyugellátásban részesülő, továbbá a 47. § (2) bekezdés *c)* pont szerinti feltétellel rendelkező özvegy esetében huszonöt százaléka

annak az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunyt halála időpontjában megillette, vagy megillette volna.

(3) A (2) bekezdés *a)* pontja szerint ötven százalékos mértékben megállapított özvegyi nyugdíj helyett huszonöt százalékos mértékű özvegyi nyugdíjat kell megállapítani attól az időponttól, amelytől az özvegy saját jogú nyugellátásban részesül. A (2) bekezdés *b)* pontja szerint megállapított özvegyi nyugdíj az özvegy saját jogú nyugdíjának összegére tekintet nélkül jár."

72. §

A Tny. 55. §-ának (4)-(5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(4) Iskolai tanulmányok címén az árvaellátás a tanulmányok befejezése hónapjának végéig, a nyári tanulmányi szünet tartamára is jár. A tanulmányok folytatását az oktatási intézmény által kiállított igazolással

a) középiskolai tanulmányok esetén évente,

b) felsőfokú tanulmányok esetén félévente,

a tanulmányok megkezdésétől számított három hónapon belül kell igazolni.

(5) Az árvaellátásra való jogosultságot nem érinti, ha a középiskola tanulójának a tanulói jogviszonya, illetőleg a felsőoktatási intézmény hallgatójának a hallgatói jogviszonya az oktatási intézmény igazolása szerint a tanuló, illetőleg hallgató betegsége vagy szülése miatt szünetel."

73. §

(1) A Tny. 65. §-a (1) bekezdésének *d)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv határozatot hoz]

"*d)* a nyugellátás szüneteltetéséről és az ellátás újbóli folyósításáról,"

(2) A Tny. 65. §-ának (1) bekezdése a következő új *g)* ponttal egészül ki:

[A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv határozatot hoz]

"*g)* a 94. § szerinti tartozás mérsékléséről, elengedéséről, fizetési könnyítésének engedélyezéséről, illetőleg a kérelem elutasításáról."

74. §

A Tny. 66. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"66. § (1) Különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főigazgatója, a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv vezetője, illetve a MÁV Rt. Nyugdíj Igazgatóság vezetője

a) a 7. § szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt elérő személy, vagy rokkant, illetőleg árva részére kivételes nyugellátást állapíthat meg,

b) az *a)* pontban meghatározott személyek, illetőleg a legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodó özvegy részére kivételes nyugellátás-emelést engedélyezhet.

(2) Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főigazgatója, a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv vezetője, illetve a MÁV Rt. Nyugdíj Igazgatóság vezetője a kivételes nyugellátás megállapításáról, a kivételes nyugellátás-emelés engedélyezéséről, illetve a kérelem elutasításáról határozatot hoz."

75. §

A Tny. a következő 70/A. §-sal egészül ki:

"70/A. § Az Eb. 64. §-ának (1) bekezdésben meghatározott szerv az üzemi balesettel vagy foglalkozási betegséggel kapcsolatos ténymegállapító határozatának másolatát - megkeresésre - megküldi az eljáró társadalombiztosítási szervnek."

76. §

A Tny. 77. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"77. § A kivándorolt, illetőleg külföldön élő vagy tartózkodó személy nyugellátás iránti igényét a Fővárosi és Pest Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság bírálja el. Ha az igényt nem személyesen terjesztik elő, az igénybejelentés céljára rendszeresített nyomtatványon az igénylő aláírását közjegyzővel vagy a Magyar Köztársaság külképviseleti szervével, illetőleg külföldi hatósággal hitelesíttetni kell."

77. §

A Tny. 78. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"78. § (1) Ha az igény elbírálása, illetőleg a követelés érvényesítése után megállapításra kerül, hogy a bíróság által el nem bírált határozat (fizetési meghagyás) jogszabályt sért, vagy az igényt tévesen utasították el, illetve a nyugellátás vagy a követelés összegét tévesen állapították meg, illetőleg a nyugellátást nem, vagy téves összegben folyósították, akkor az illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a határozatot (fizetési meghagyást) módosítja, illetőleg visszavonja.

(2) A jogosult (kötelezett) terhére a határozat (fizetési meghagyás) módosításának, illetőleg visszavonásának csak a határozat (fizetési meghagyás) közlésétől számított 5 éven belül van helye.

(3) Az illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a határozatot (fizetési meghagyást) a (2) bekezdésben meghatározott időn túl is módosítja, illetőleg visszavonja, ha

a) a határozat (fizetési meghagyás) módosítására vagy visszavonására a jogosultnak (kötelezettnek) is felróható ok, így valótlan adatközlése, adatszolgáltatási, illetőleg bejelentési kötelezettségének elmulasztása, vagy annak késedelmes teljesítése miatt kerül sor, vagy

b) a határozatot (fizetési meghagyást) kibocsátó nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv alkalmazottja a köteletségét a büntető törvénybe ütköző módon szegte meg, és ez a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv határozatát befolyásolta, feltéve, hogy a bűncselekmény elkövetését jogerős ítélet megállapította.

(4) A (3) bekezdés *a)* pontja szerinti felróhatóságot a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek kell bizonyítania."

78. §

A Tny. 94. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv vezetője a magánszemély kérelme alapján az őt terhelő - a nyugellátás visszafizetése, a megtérítés és annak a 89. § (5) bekezdése szerinti késedelmi kamata címén megállapított - tartozást (követelést), valamint a mulasztási bírságtartozást méltányosságból mérsékelheti vagy elengedheti, illetőleg arra fizetési könnyítést (részletfizetést vagy fizetési halasztást) engedélyezhet, ha azok megfizetése a magánszemély és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti."

79. §

A Tny. 95. §-ának (2)-(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A méltányossági jogkörben - a kivételes nyugellátás megállapítása, a kivételes nyugellátás-emelés engedélyezése, valamint 94. § rendelkezései alapján a tartozás mérséklése, elengedése, illetőleg fizetési könnyítés engedélyezése tárgyában - hozott intézkedéssel, illetőleg határozattal szemben jogorvoslatnak nincs helye.

(3) A másodfokú érdemi határozat ellen az, akinek jogosultságát vagy kötelezettségét a határozat érinti - a határozat kézbesítésétől számított harminc napon belül - keresettel fordulhat az elsőfokú határozatot hozó nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv székhelye szerint illetékes bírósághoz."

80. §

A Tny. 101. §-ának (1) bekezdése a következő új *m*)-*n*) pontokkal egészül ki:

[A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy]

"m) a tizenharmadik havi nyugdíj megállapítására és folyósítására vonatkozó részletes szabályokat,

n) a kivételes nyugellátás megállapításának és a kivételes nyugdíjemelések engedélyezésének részletes szabályait"

[rendeletben határozza meg.]

Záró rendelkezések

81. §

(1) Ez a törvény - a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel - a kihirdetés napján lép hatályba, de rendelkezéseit a (2)-(4) bekezdésekben és a 82. §-ban említetteken kívül 2003. január 1-jére visszamenőleg kell érvényesíteni.

(2) E törvény 58. §-a a kihirdetés napján lép hatályba, azzal, hogy a jogosult nyugellátása mellett - amennyiben az egyéb jogszabályi feltételeknek eleget tesz - a gyermekgondozási segélyre 2002. december 1-jétől szerezhet jogosultságot.

(3) E törvény 60-62. §-a 2003. március 1-jén lép hatályba.

(4) E törvény 71. §-a 2003. november 1-jén lép hatályba.

82. §

(1) A Fot. e törvény 60-62. §-ával megállapított rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

(2) A 32. §-sal megállapított, az Szt. 117/B. §-ának (1) bekezdésében meghatározott egyszeri hozzájárulás összegének felső határára vonatkozó rendelkezést az e törvény hatálybalépését követően benyújtott intézményi elhelyezés iránti kérelmek esetében kell alkalmazni.

(3) Az Szt. 66. §-a (3)-(5) bekezdéseinek szociális rászorultság vizsgálatára vonatkozó rendelkezéseit a 2003. július 1-jét követően benyújtott intézményi elhelyezés iránti kérelmek esetében kell alkalmazni.

(4) Az Szt. 85/C. §-ának (5) bekezdésében meghatározott, megyei, fővárosi önkormányzat által kialakítandó speciális intézményre vonatkozó szabályt 2004. január 1-jétől kell alkalmazni.

(5) Az Szt. - 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett - 94/K. §-ában meghatározott ellátottjogi képviselő 2003. július 1-jén kezdi meg működését.

(6) Az Gyvt. - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - 11/A. §-ában meghatározott gyermekjogi képviselő 2003. július 1-jén kezdi meg működését.

(7) A helyi önkormányzat a szociális pénzellátás tekintetében alkotott rendeleteit e törvény hatálybalépésétől számított hat hónapon belül köteles felülvizsgálni.

83. §

(1) A Tny. 6/A. §-a alkalmazása során a 2006. január 1-je előtt járó tizenharmadik havi nyugdíj összege megegyezik a tárgyév november havi nyugellátás összegének

a) 25 százalékkal 2003. évben,

b) 50 százalékkal 2004. évben,

c) 75 százalékkal 2005. évben.

(2) A Tny. - e törvény 71. §-ával megállapított - 50. §-ának (2)-(3) bekezdését a 2003. október 31-e utáni időponttól kezdődően megállapításra kerülő özvegyi nyugdíjakra kell alkalmazni.

(3) A 2003. november 1-je előtti időponttól kezdődően, a Tny. 50. § (2) bekezdésének b) pontja szerint megállapított özvegyi nyugdíjakat 2003. november 1-jén 25 százalékkal kell emelni.

(4) Annak az özvegynek, akinek a saját jogú nyugellátást az özvegyi nyugellátással - a Kormány rendeletében meghatározott összeghatárig - együtt folyósították, 2003. november 1-jétől a Tny. 50. § (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott, és a (3) bekezdés szerint megemelt özvegyi nyugdíjat kell folyósítani, ha ez az özvegy számára kedvezőbb.

(5) Az özvegyi nyugdíj (3) bekezdés szerinti emeléséről nem kell határozatot hozni.

84. §

(1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) az Szt.

- aa)* 32/A. §-a,
- ab)* 57/A. §-ának (4) bekezdése,
- ac)* 58/A. §-ának (3) bekezdése,
- ad)* 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett 65/A. §-ának (6) bekezdése,
- ae)* 78. §-a (1) bekezdésének második mondata,
- af)* 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett 94/K. §-ának (5)-(6) bekezdései,
- ag)* 119. §-ának (2) bekezdése,
- ah)* 124. §-a (6) bekezdésének *a)* pontjában a " , valamint" szövegrész,
- ai)* 124. §-a (6) bekezdésének *b)* pontja,
- aj)* 132. §-a (2) bekezdésének *k)* pontja;
- b)* a Gyvt.
- ba)* 55. §-a - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (5) bekezdésének *d)* pontja,
- bb)* 101. §-a (2) bekezdésének - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - *i)* pontja,
- bc)* 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett 118. §-ának (4) bekezdése,
- bd)* 138. §-ának - a 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (4) bekezdésében az "és gyermekvédelmi" szövegrész,
- be)* 162. §-a (1) bekezdésének - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - *m)* pontja,
- bf)* 162. §-a (2) bekezdésének - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - *g)* pontja,
- bg)* 162. §-ának - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (3) bekezdése;
- c)* a Tny.
- ca)* 9. §-ának (3)-(5) bekezdése,
- cb)* 27. §-ának (2) bekezdése,
- cc)* 89. §-a (3) bekezdésének második mondatában "a kérelem benyújtását, vagy" szövegrész,
- cd)* 101. §-a (1) bekezdésének *g)* pontja;
- d)* az Szt. módosításáról szóló 1999. évi LXXIII. törvény 56. §-ának (7)-(8) bekezdése;
- e)* az Szt. módosításáról szóló 2001. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Sztm.) 58. §-ának (7) és (12) bekezdése.
- (2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg
- a)* az Szt.
- aa)* 37/A. §-a (8) bekezdésének *c)* pontjában a "(3) bekezdés *b)* pontjában" szövegrész helyébe a "(3) bekezdés *c)* pontjában" szövegrész,

ab) 39. §-a (3) bekezdésének felvezető mondatában a "38. § (3) bekezdésének" szövegrész helyébe a "38. § (4) bekezdésének" szövegrész,

ac) 2001. évi LXXIX. törvénnyel kihirdetett 60. §-ának (4) bekezdésében a "hatszáz" szövegrész helyébe a "négy száz" szövegrész,

ad) 86. §-ának *a)* pontjában az "59-65. §-ok" szövegrész helyébe az "59-65/D. §-ok" szövegrész,

ae) 88. §-ának (3) bekezdésében a "kinevezéséhez, illetve felmentéséhez" szövegrész, valamint 88/A. §-ának (1) bekezdésében a "kinevezéséhez vagy felmentéséhez" szövegrész helyébe a "megbízásához, illetve megbízásának visszavonásához" szövegrész;

b) a Gyvt.

ba) 15. §-a (1) bekezdésének *a)* pontjában a "kiegészítő családi pótlék" szövegrész helyébe a "rendszeres gyermekvédelmi támogatás" szövegrész,

bb) 18. §-ának (1) bekezdésében a "kiegészítő családi pótlékot" szövegrész helyébe a "rendszeres gyermekvédelmi támogatást" szövegrész,

bc) 20. §-a - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (3) bekezdésének felvezető mondatában, valamint (7) bekezdésében a "kiegészítő családi pótlékot" szövegrész helyébe a "rendszeres támogatást" szövegrész,

bd) 20. §-ának - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (4) bekezdésében a "kiegészítő családi pótléokra" szövegrész helyébe "rendszeres támogatásra" szövegrész,

be) 20. §-a - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (5) bekezdésében a "kiegészítő családi pótlék" szövegrész helyébe a "rendszeres támogatás" szövegrész,

bf) 94. §-a - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (2) bekezdésében a "kiegészítő családi pótlékot" szövegrész helyébe a "rendszeres gyermekvédelmi támogatást" szövegrész,

bg) 138. §-a (3) bekezdésében az "apa" szövegrész helyébe a "szülő" szövegrész,

bh) 141. §-a (1) bekezdésének *c)* pontjában a "135. § (3) bekezdésében" szövegrész helyébe a "135. § (5) bekezdésében" szövegrész,

bi) 148. §-a - 2002. évi IX. törvénnyel kihirdetett - (5) bekezdésének *a)* pontjában a "kiegészítő családi pótlékban" szövegrész helyébe "rendszeres támogatásban" szövegrész;

c) a Tny.

ca) 8. §-ában és a 101. §-a (1) bekezdésének *d)* pontjában a "2003. január 1-je" szövegrész helyébe a "2005. január 1-je" szövegrész, 101. §-a (2)-(3) bekezdéseiben a "2003. január 1-jéig" szövegrész helyébe a "2005. január 1-jéig" szövegrész,

cb) 22. §-a (1) bekezdésének első felvezető mondatában az "elért" szövegrész helyébe az "elért (kifizetett)" szövegrész,

cc) 87. §-ának (2) bekezdésében a "kölsönvevőt kell érteni" szövegrész helyébe a "kölsönvevőt is érteni kell" szövegrész;

d) a Gyvt. módosításáról szóló 2002. évi IX. törvény (a továbbiakban: Gyvtm.) 107. §-ának (8) bekezdésében az "1979. évi XI. törvényerejű rendelet" szövegrész helyébe az "1979. évi 11. törvényerejű rendelet" szövegrész

lép.

(3) Ahol jogszabály kiegészítő családi pótlékot említ, azon rendszeres gyermekvédelmi támogatást kell érteni.

85. §

(1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Sztm. 58. §-ának (1)-(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) E törvény - a (2)-(5) bekezdésben foglalt eltéréssel - 2002. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 6. §-a, 11-13. §-ai, 16-22. §-ai, 27. §-a, 30. §-a, 34. §-ának az Szt. 90. §-ának (1), valamint (3)-(4) bekezdéseit megállapító része, 38. §-a, 42-44. §-ai, 48. §-ának az Szt. 113/D-113/F. §-ait megállapító része, 53-54. §-ai, 58. §-a (6) bekezdésének c) pontja 2003. január 1-jén lép hatályba."

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Sztm. 58. §-a a következő új (3)-(4) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (3)-(12) bekezdések jelölése (5)-(14) bekezdésre módosul:

"(3) E törvény 48. §-ának az Szt.113/G. pontját megállapító része 2003. július 1-jén lép hatályba.

(4) E törvény 24. §-a, 34. §-ának az Szt. 90. §-ának (2) bekezdését megállapító része, valamint 45. §-a 2004. január 1-jén lép hatályba."

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Sztm. 58. §-ának - (2) bekezdéssel átszámított - (11) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(11) A szolgáltatástervezési koncepciót a megyei, fővárosi önkormányzat és a megyei jogú város önkormányzata 2003. december 31-éig, a települési önkormányzat 2004. december 31-éig készíti el."

86. §

E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Gyvtm. 87. §-a (2) bekezdésének felvezető mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

"A Gyvt. 125. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:"

87. §

E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Gyvtm. 105. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"105. § (1) Ez a törvény - a (2)-(4) bekezdésben meghatározott kivétellel - 2003. január 1-jén lép hatályba.

(2) A Gyvt.-nek e törvény 37. §-ával megállapított 53. §-a (2) bekezdésének b) pontja, valamint 43. §-ával megállapított 58. §-ának (1)-(3) bekezdése 2003. július 1-jén lép hatályba.

(3) A Gyvt.-nek e törvény 25. §-a (3) bekezdésével megállapított 40. § (3) bekezdése, 37. §-ával megállapított 53. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja, 43. §-ával megállapított 58. §-ának (4) bekezdése, 52. §-a (1) bekezdésével megállapított 72. § (1) bekezdésének *b*) pontja, az 53. §-ával megállapított 73. § (3)-(4) bekezdése, a 68. §-a (2) bekezdésével megállapított 94. § (3)-(4) bekezdése, valamint e törvény 57. §-a, 81. §-a, 86. §-a és 95. §-a 2004. január 1-jén lép hatályba.

(4) A Gyvt.-nek e törvény 69. §-ával megállapított 95. § (1)-(2) bekezdése 2006. január 1-jén lép hatályba."

88. §

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 20. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) Ha temetésre kötelezett személy nincs, ismeretlen helyen tartózkodik, vagy a kötelezettségét nem teljesíti, a temetésről az elhalálozás helye szerint illetékes települési önkormányzat (fővárosban a kerületi önkormányzat) polgármestere - jogszabályban meghatározott határidőn belül - gondoskodik."

Általános indokolás

Az Országgyűlés az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló T/1224 számú törvényjavaslatról és a hozzá kapcsolódó módosító indítványokról még 2002. decemberében döntött, elfogadta azt. Ebben a törvénycsomagban az Országgyűlés módosította a 1993. évi III. számú, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvényt. Ezt követően az elfogadott törvényt a köztársasági elnök úr visszaküldte az Országgyűlésnek ismételt megfontolás végett, mivel több jogi és alkotmányossági aggálya volt. Ezek az aggályok elsősorban az egyházakat, mint szociális intézményfenntartókat hátrányosan érintő rendelkezéseket kifogásolja, valamint az egyházak autonómiájának megsértését helyteleníti. A probléma súlyát a rendkívül ritka államelnöki aktus jól jelzi.

A kormány nyilatkozataiban jelezte, hogy ismét változatlan formában terjeszti be a törvényjavaslatot vagyis teljes mértékben figyelmen kívül hagyják a Köztársasági Elnök véleményét.

Amennyiben a parlamenti többség ismét változatlan formában fogadja el a törvényt, úgy valószínűleg a Köztársasági Elnök az Alkotmány Bírósághoz fog fordulni utólagos normakontrollt kérve. Ez az eljárás hosszú heteket, akár hónapokat is igénybe vehet.

Mi, mint egykori szociális miniszterek egyrésztől szeretnénk elérni, hogy minél hamarabb hatályba lépjenek azok az intézkedések, melyek által az emberek az őket megillető különböző juttatásokhoz minél hamarabb hozzájutnak, másrésztől el kívánjuk érni, hogy az egyházakat és az egyházi szociális szolgáltatásokat igénybe vevő embereket méltánytalanul hátrányosan érintő intézkedések kikerüljenek a törvényből.

Ezért jelen indítványunkkal azt javasoljuk, hogy az Országgyűlés vegye ki a törvény szövegéből a Köztársasági Elnök által is kifogásolt részeket, a többi részt pedig – valamennyi elfogadott módosítást is meghagyva – változatlan formában fogadja el a Tisztelt Ház. Ezt jelezzük azzal a megoldással is, hogy a részletes indoklás szövegén a néhány módosulástól eltekintve nem változtattunk. Így lehetőség adódna a vitatott részek nyugodt, szakmai megtárgyalására a kormány az ellenzék valamint az egyházak képviselői között, és ilyen módon mindenki által elfogadott, kiérlelt javaslatról dönthetne később az Országgyűlés. Ugyanakkor az érintettek már most megkaphatnák megemelt szociális juttatásaikat.

Az általunk előterjesztett törvényjavaslat tehát egyfelől félreteszi a vitatott pontokat, másfelől a vitás pontokról később megszületendő megállapodásig is biztosítja az érintett intézmények működőképességét.

Meg kívánjuk jegyezni, hogy a kormány az egyházak autonómiáját súlyosan korlátozó rendelkezéseket is elhelyezett a törvényben (pl: szakértő helyezése az intézmények fölé, jegyzékbe való felvétel stb.) Az állam és az egyház közötti kapcsolatban vagy a szétválasztás vagy pedig az emberek érdekében történő együttműködés a jellemző. Ez utóbbinak alapja a kölcsönös bizalom mely a szocialista kormány eddigi intézkedései alapján nem jött létre. Ezért csak az egyházi autonómia szigorú betartásával tudjuk elérni, hogy az egyházak és azok tagjai ne legyenek ismét másodrendűek.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz:

A rendelkezés az Szt.-ben meghatározott egyes fogalmak módosítására irányul. A családfogalmának módosítása a Gyvt.-vel való összhang megteremtését szolgálja. A módosításeredményeként a jövőben az Szt.-ben szintén a "nukleáris" család kerülne figyelembevételre. A pénzbeli ellátások esetében ugyanis az eddigi család-fogalom alkalmazása azt eredményezte, hogy az egy főre jutó jövedelem kiszámításánál az aktív korú jövedelemmel nem rendelkező személyjogosultságának megállapításához, amennyiben együtt élt szülőjével (akik általában már idős, nyugdíjas emberek) a szülő jövedelmét is figyelembe kellett venni. Ennek következtében számos esetben az ellátás iránti igényt el kellett utasítani annak ellenére, hogy a szülő a nagykorú, munkaképes gyermek eltartására nem köteles. Ezáltal sérült az érintett állampolgárok szociálisbiztonsághoz való joga, melyet az országgyűlési biztos is észrevételezett. A család fogalmának Javaslat szerinti meghatározása a rászorultak számára a szociális ellátáshoz való hozzájutás biztonságát növeli. Ezzel egyidejűleg pontosítani indokolt a háztartás fogalmát is, mivel a jelenleg hatályos rendelkezés szerinti életvitelszerű együttlakás nem egzakt kategória. Helyette a lakó-vagy tartózkodási hely szerepeltetése indokolt. A társadalombiztosítási nyugellátási törvénymódosításával kapcsolatban a tizenharmadik havi nyugdíj nem havi rendszeres jövedelem, így bevezetésével egyidejűleg módosítani kell az Szt. értelmező rendelkezéseit is annak érdekében, hogy alkalmazása során a tizenharmadik havi nyugdíj ne minősüljön jövedelemnek.

A 2. §-hoz:

A Javaslat a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokra való jogosultság elbírálásánál a jövedelemnyilatkozatokra vonatkozóan tartalmaz kiegészítő rendelkezést, mely lehetővé teszi az önkormányzatok számára, hogy valótlan jövedelembevallás gyanúja esetén vizsgálják annak megalapozottságát. Ha a család bevallott jövedelme nincs arányban a lakásfenntartásra fordított kiadásokkal, az eljáró önkormányzatnak módja lenne a tényleges jövedelmet vélelmezni.

A 3. §-hoz:

A módosítás az aktív korú nem foglalkoztatott személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló intézkedéseket tartalmaz.

Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás társulásban történő ellátásának ösztönzését szolgálja az az intézkedés, mely egyértelművé teszi, hogy a közcélú foglalkoztatásra a település közigazgatási határán kívül is lehetőség van. Szintén az önkormányzat mozgásterének bővítését eredményezi, hogy lehetőség lesz közcélú foglalkoztatás keretében alkalmi munkavállalói könyvvel foglalkoztatni aktív korú nem foglalkoztatott személyeket, ebben az esetben nem folytonosan, hanem hat havi átlagban kell a harminc munkanapot elérő munkavégzést teljesíteni.

A közcélú foglalkoztatás keretében végezhető tevékenységek köre bővül azáltal, hogy lehetőség nyílik az érintett betanítására, ezáltal nemcsak segédmunkák, vagy a jogosult eredeti szakismeretének megfelelő munkák végezhetők, hanem a betanítást követően más egyéb közfeladat ellátásra is sor kerülhet.

Pontosításra kerül továbbá az érintettek részére felajánlható, megfelelőnek minősülő munka fogalma. Részmunkaidős foglalkoztatás biztosítása során - egyéb feltételek fennállása esetén - akkor minősül megfelelőnek a felajánlott munka, ha az oda és visszautazás ideje nem haladja meg a teljes munkaidős foglalkoztatás során felajánlható munkahely elérési időtartamának

felét. Ez a rendelkezés azt szolgálja, hogy a munkavégzés és az utazás időtartama arányban álljon egymással.

A 4. §-hoz:

A módosítás a lakásfenntartási támogatás szabályainak pontosításán túl garanciáiselemeket tartalmaz. Egyértelművé válik, hogy a települési önkormányzat a rendeletében támogatásra való jogosultságot milyen értékhatárok mellett szabályozhatja. A Javaslat szerint a jogosultság jövedelmi értékhatára nem lehet kisebb, mint az öregségi nyugdíj legkisebb összege (egyedülálló esetén annak 150 %-a). Ezen túlmenően a települési önkormányzat a rendeletében oly módon szabályozhatja a lakásfenntartási költségek és a háztartás összjövedelmének arányát, hogy az nem lehet magasabb 40 %-nál (fűtési támogatás esetén 25 %-nál). Ez azt jelenti, hogy azok részesülhetnek támogatásban, akiknek a lakásfenntartási kiadásuk nem éri el a rendeletben meghatározott mértéket, ezáltal nem kerülhet arra sor, hogy csak indokolatlanul magas lakásfenntartási kiadás esetén biztosítják a támogatást.

A módosítás lehetővé kívánja tenni, hogy az adósságkezelési szolgáltatásban részesülők alanyi jogon kapják a lakásfenntartási támogatást [összhangban az Szt. 55/A. § (3) bekezdésével]. A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint méltányossági jogcímen továbbra is biztosíthat lakásfenntartási támogatást.

Az 5-10. §-okhoz

A módosítás egyértelművé kívánja tenni, hogy az egyes támogatási formák esetében a jövedelmi feltételeket a települési önkormányzatok mely ellátások vonatkozásában és milyen összeghatár mellett szabályozhatják. A Javaslat szerint a települési önkormányzat a méltányossági ápolási díj, az átmeneti segély, a temetési segély, valamint a méltányossági közgyógyellátás esetén szabályozhatja a jogosultság jövedelmi feltételeit, mégpedig úgy, hogy a jövedelemhatár nem lehet kisebb, mint az öregségi nyugdíj legkisebb összege (egyedülálló esetén annak 150 %-a). Ez a rendelkezés a jogegyenlőség alapelvét szem előtt tartva azt hivatott biztosítani, hogy a legnehezebb szociális körülmények között élő személyek számára garantált legyen a szociális ellátások való hozzájutás.

Az Szt. köztemetésre vonatkozó szabálya az állampolgári jogok országgyűlési biztosának ajánlásában foglaltaknak megfelelően kerül módosításra. A Javaslat a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete helyett a polgármester saját hatáskörébe teszi át a köztemetés elrendelését, így lehetőség nyílik az eljárás gyorsítására.

A 11-13. §-okhoz:

A javasolt rendelkezések az adósságkezelési szolgáltatás szabályainak kiegészítésére irányulnak.

Az adósságkezelési szolgáltatás esetén az önkormányzat rendeletében a jogosultság feltételül szolgáló jövedelmi feltételeket az egyéb rászorultságtól függő szociális ellátásokkal azonos módon szabályozhatja.

A Javaslat pontosítja az adósságkezelési szolgáltatás szabályait, és kimondja, hogy a szolgáltatás keretében nyújtott adósságcsökkentési támogatás vissza nem térítendő szociális juttatás, hiszen csak ilyen módon biztosítható az adósok megrendült fizetőképességének helyreállítása. A Javaslat rendelkezik arról is, hogy az adósságkezelési tanácsadást az önkormányzat nemcsak saját intézménye útján biztosíthatja, ezáltal érvényesül a szektorsemlegesség elve, mivel az önkormányzattal történt megállapodás esetén non-profit szolgáltatások is részt vehetnek a feladat ellátásában.

A 14. §-hoz:

A Javaslattal lehetővé teszi a nem állami, illetve egyházi fenntartók részére az alapellátási feladatok teljes körének biztosítását, függetlenül attól, hogy a szervezet köt-e ellátási szerződést az ellátási kötelezettséggel terhelt önkormányzattal vagy sem. A hatályos szabályokhoz képest jelentősen bővíti a nem állami, illetve egyházi fenntartók feladat ellátási lehetőségét, mert a hatályos szabályok alapján csak az egyházi fenntartók esetében került szabályozásra, hogy a gondozási központ, illetve a családsegítés feladatait elláthassák. Ehhez a szabályhoz képest törvényi szintű garancia keletkezik a tervezett módosítással a nem állami és egyházi fenntartók alapellátási feladatokban való teljes körű részvételére.

A kormány által javasolt megfogalmazás azonban – a megfelelő bizalmi légkör hiányában – kétséges, hogy az egyházak nem lesznek kiszolgáltatva az önkormányzatoknak ha szociális intézményt kívánnak alapítani. A javasolt szöveg ezt az aggályt oszlatja el.

A 15. §-hoz:

A Javaslattal a szakmai érdekegyeztetés új szervezeti struktúrájáról rendelkezik, amely a Szociálpolitikai Tanácson, illetve a helyi szociálpolitikai kerekasztalokon keresztül valósul meg. A Szociálpolitikai Tanács feladata a szociálpolitikai, illetve gyermekvédelmi tárgyú koncepciók, döntések és jogszabálytervezetek véleményezése, valamint az ellátórendszer működésével kapcsolatos értékelő-elemző feladatok megvalósítása. A Szociálpolitikai Tanács országos, illetve területi jelleggel, továbbá az egyes ellátási típusok, illetve az ellátásokat igénybevevő társadalmi csoportok szerint differenciált, s ezáltal szervezeti struktúrája igazodik a szociális törvényben megfogalmazott szakmai feladatok rendszeréhez. A Tanács megalakításával lehetővé válik, hogy a folyamatos és érdemi szakmai érdekegyeztetés szervezeti rendszere létrejöhessen, melyben helyet kaphatnak az állami, nem állami, illetve egyházi fenntartók és szolgáltatást nyújtó szervezetek képviselői mind területi, mind országos szinten. A Szociálpolitikai Tanács működésének, szervezeti struktúrájának rendjéről végrehajtási rendelet szól majd, amelyben a részletes szabályok kidolgozásra kerülnek.

A Javaslattal kötelezettséggé határozza meg a 2.000 fő feletti lakosságszámú települési önkormányzatok, illetve a megyei/fővárosi önkormányzat részére a helyi szociálpolitikai kerekasztal létrehozását. Ez a szerv a szakmai érdekegyeztetés helyi fóruma, amely a települési/megyei/fővárosi szociálpolitikai döntések szakmai véleményezését, értékelését, elemzését végzi el. A helyi szociálpolitikai kerekasztal különösen a szolgáltatástervezési koncepció kidolgozásában kaphat fontos szerepet, ezzel is ösztönözhető az önkormányzatok szociálpolitikai tervezési munkájának szakmai kontrollja. A helyi szociálpolitikai kerekasztal munkájába be kell vonni az önkormányzat működési területén szociális intézményt fenntartók képviselőit, valamint az önkormányzat rendeletében meghatározott és a szociális szolgáltatások biztosításában résztvevő egyéb szervezetek képviselőit.

A 16. §-hoz:

Az alapellátási feladatok finanszírozási struktúrájának átalakításához kapcsolódó szabály ún. ellátási körzet kialakításának kötelezettségét írja elő az önkormányzat részére. Az egyes alapellátási feladatok ellátási közzeteinek kialakításához a szakmai szempontokat végrehajtási rendelet határozza meg.

A 17. §-hoz:

A Javaslat rendelkezik az ún. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezéséről, mint a házi segítségnyújtás egyik kiegészítő szolgáltatási formájáról. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás az időskorú, valamint fogyatékos személyek részére biztosított olyan ellátási típus, amelynek segítségével fenntartható az ellátást igénybevevő saját lakókörnyezetében történő biztonságos életvitele, továbbá megelőzhetőek olyan sorozatos krízishelyzetek, amelyek a későbbiekben bentlakásos intézményi elhelyezést indukálhatnak. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás révén aszociális gondozó számára lehetővé válik, hogy azonnal, vagy nagyon rövid idő alatt a szolgáltatást igénybevevő lakásán segítséget nyújtson egy-egy kialakult krízishelyzet megoldásában. A fogyatékos személyek részére nyújtott ezen szolgáltatás esetében nagyon fontos a támogatószolgálattal való együttműködés, amellyel lehetővé válik a személyi segítség révén a jelentkezőprobléma gyors megoldása, vagy szükség esetén intézkedés kezdeményezése más típusú szolgáltatást nyújtók felé.

A 18. §-hoz:

A Javaslat kiemeli a nappali melegedő szakmai feladatai közül az utcai szociális munkát és önálló, speciális alapellátási szolgáltatásként definiálja. A szolgáltatás szakmai tartalma változatlan marad -az utcán tartózkodó hajléktalan személyek helyzetének, életkörülményeinek folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén ellátás biztosításának kezdeményezése, vagy valamely szükséges intézkedés megtétele. A Javaslat alapján az utcai szociális munka önálló-szolgáltatásként is biztosítható, de emellett lehetővé válik más szervezet keretein belül, valamely integrációs formában történő ellátás szervezése (családsegítő szolgálat, nappali melegedő, gondozási központ).

A 19. §-hoz:

A Javaslat szakértő kötelező igénybevételét írja elő a szociális rászorultság megállapítása tekintetében a tartós bentlakásos intézménybe történő igénybevételi eljárás folyamán. A szakértőre vonatkozó részletes szabályokat végrehajtási rendelet határozza meg. A szakértőszerepe a rászorultság tényének objektív és független megállapításában történő szakmai közreműködés. A javaslat világossá teszi, hogy a döntési felelősség továbbra sem a szakértőé.

A 20. §-hoz:

A Javaslat lehetővé teszi, hogy kizárólag autista személyek részére is kialakítható legyen fogyatékos személyek nappali intézménye. A Javaslat összhangban van a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény azon módosításával, amelynek során a fogyatékos személy fogalma kiegészül az autista személyekkel is.

A 21-22. §-okhoz:

A Javaslat különválasztja az éjjeli menedékhely és a hajléktalanok átmeneti szállása intézményeit, ami komoly jelentőséggel bír a hajléktalan személyek, valamint a krízishelyzetben lévő személyek elhelyezése tekintetében. Az átmeneti szállás a Javaslat alapján azoknak a hajléktalanszemélyeknek az elhelyezésére szolgál, akiknek a szálláshasználat életvitelszerű jellege alapján hosszabb távon indokolt az elhelyezése, de a szociális munka segítségével képesek az önellátásra, illetve az önálló életvitelre. Ezzel szemben az éjjeli menedékhely kifejezetten csak éjszakai pihenésre szolgál, egyszeri vagy rövid időtartamú elhelyezést nyújt a hajléktalan személyek esetében, de emellett krízishelyzetben más személyek számára éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatásként is működik.

A 23. §-hoz:

A Javaslat - hasonlóan a fogyatékos személyek nappali intézményéhez - kiterjeszti a fogyatékos személyek lakóotthonára vonatkozó szabályokat az autista személyekre is.

A 24. §-hoz:

A Javaslat egységesíti az utcai szociális munka, az éjjeli menedékhely, illetve a nappali melegedőszolgáltatást az ellátási kötelezettség szempontjából, egységesen a 10.000-nél több lakosú települések tekintetében kötelezően megszervezendő ellátási formaként határozva meg e három szolgáltatást. Ezzel lehetővé válik, hogy szakmai szempontból egységes ellátási struktúra alakuljon ki a hajléktalan személyek részére biztosított szolgáltatások tekintetében, mivel életvitelük mind az utcán történő tartózkodás, mind a nappali melegedőben történő tartózkodás, mind pedig éjszaka az éjjeli menedékhelyen történő szállásnyújtás során figyelemmel kísérhető.

A 25. §-hoz:

A Javaslat az önkormányzati feladatellátás hatékonyabb ellenőrzése érdekében a megyei/fővárosiközigazgatási hivatal részére a szociális törvényben meghatározott önkormányzati feladatok teljesítésének folyamatos figyelemmel kísérését írja elő. Ez különösen az ellátási kötelezettségből adódó feladatok, a fenntartói feladatok, valamint a szolgáltatástervezési koncepció elkészítésére vonatkozik, mint a helyi önkormányzati szociális feladatellátás alapvető elemeinek megvalósulását kontrolláló tevékenység. Ha a közigazgatási hivatal ezen feladatokban mulasztást vagy hiányosságot észlel, megfelelő határidő kitűzésével felszólítja az önkormányzatot az adott feladatteljesítésére.

A 26. §-hoz:

A szolgáltatástervezési koncepció előzetes véleményeztetésének kötelezettségét a Javaslat kibővíti, a települési önkormányzatoknak előzetesen véleményeztetni kell koncepciójukat a Szociálpolitikai Tanács területi szervével, míg a megyei/fővárosi önkormányzatnak a Szociálpolitikai Tanács országos szervével. Ez a rendelkezés erősíti a szolgáltatástervezési koncepció független, szakértők részéről történő szakmai kontrollálását, s egyben egyfajtakényszert is jelent a koncepció elkészítésére és a törvényben meghatározott szervezetek eléterjesztésére vonatkozóan. Fontos új elem, hogy a megyei, illetve fővárosi önkormányzatnak a saját koncepcióját szintén véleményeztetni kell a területén működő és szintén koncepció-alkotásra kötelezett települési önkormányzatokkal. Lényeges ugyanis, hogy a megyei és települési koncepciók összhangja biztosított legyen, valamint fontos, hogy a törvény ösztönözze a megyei és települési önkormányzatokat a szociális feladatok teljesítésében történő szoros és folyamatos együttműködésre, tervezésre.

A 27. §-hoz

A Javaslat egységesíti az egyházi, illetve nem állami fenntartók részére megfogalmazott fenntartói feladatokat, ezzel erősítve a törvényben megjelenő szektorsemlegesség alapelvét.

A 28. §-hoz:

A Javaslát nevesíti az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzék jogintézményét. A névjegyzéknek az a szerepe, hogy a szociális ellátások szakmai fejlesztési programjainak értékelésében, monitorozásában megfelelő felkészültségű szakértők vegyenek részt, akiknek kiválasztása biztosítja a pártatlan, objektív és független szakmai vélemények kialakítását az egyes programok megítélése, valamint a támogatásra való alkalmasság szempontjából. A névjegyzékbe történő felvétel egyes kérdéseiről és bizonyos eljárási szabályokról végrehajtási rendelet fog rendelkezni.

A 29. §-hoz:

A Javaslát módosítja az ellátott jogi képviselő jogállására vonatkozó rendelkezést, mely szerint a képviselő a megyei/fővárosi, illetve egyházi módszertani intézmény alkalmazásában áll. Annak érdekében, hogy az ellátottjogi képviselő a jogvédelmi szerepkörének ellátása során a szolgáltatást nyújtó intézményektől és szervezetektől minél függetlenebb legyen, közalapítványi formában kerül sor alkalmazásukra. Ebben a szervezeti struktúrában az ellátottjogi képviselőtevékenysége szervezetileg is összekapcsolható a betegjogi, illetve gyermekjogi képviselőrendszerével.

A 30. §-hoz:

A Javaslát meghatározza a támogató szolgálatok keretében nyújtott szolgáltatás térítési díjának számítási alapját. Más alapellátásokhoz hasonlóan a térítési díj számítási alapja az ellátásra fordított költségek figyelembevételével kialakított óradíj, valamint az ellátásra fordított tényleges időnek a szorzata. A térítési díj számítását a támogató szolgálat esetében a házi segítségnyújtáshoz hasonlóan szabályozza majd a törvény, tekintettel arra, hogy a szolgáltatásnyújtás vonatkozásában több hasonlóság mutatkozik a két ellátási forma között. Ugyanakkor a Javaslát kifejezetten tiltórendelkezést tartalmaz a pszichiátriai betegek, a szenvedélybetegek közösségi ellátása, és az utcai szociális munka keretében nyújtott szolgáltatásért járó térítési díj tekintetében, egyértelműen rögzítve, hogy ezen szolgáltatásokért térítési díj nem állapítható meg. Ennek indoka az, hogy ezen ellátások elsősorban mentális jellegű segítségnyújtáson alapulnak, amelyben jelentős szerepet játszik a koordináció, továbbá az ellátásba történő részvétel szempontjából is ösztönző lehet a díjfizetési kötelezettség hiánya.

A 31. §-hoz:

A Javaslát a költőpénz biztosításának általános kötelezettsége alól kiemeli a hajléktalan személyek átmeneti szállását és az éjjeli menedékhelyet azzal a céllal, hogy ezen intézménytípusokban ne legyen az intézményi szolgáltatás igénybevétele szempontjából ösztönző tényező a költőpénz kézhezvételének lehetősége.

A 32. §-hoz:

A Javaslát az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezési körülmények (közismertebben az ún. emelt szintű ellátások) esetében az egyszeri hozzájárulás felső határát az intézmény részére az egy főre járó tárgyévi normatív állami támogatás tízszeresében maximálja. A rendelkezés szigorítja az egyszeri hozzájárulás maximális mértékére vonatkozó hatályos szabályt, amely az éves intézményi térítési díj tízszeresét határozta meg az egyszeri hozzájárulás felső határaként. A jelenlegi gyakorlat alapján az egyszeri hozzájárulás funkciója gyakorlatilag az esetlegesen hiányzó működési költségek vagy új intézmény létesítése esetén beruházási költségek fedezése, s ezáltal sok esetben elveszti azt a szerepét, amely a ténylegesen magasabb

színvonalú szolgáltatás nyújtásához kapcsolódik. Az egyszeri hozzájárulás visszafizetésére vonatkozó szabály is változna, mivel a korábbi tíz éven belüli megszűnéshez képest ötéves időtartamot ír elő a Javaslát, figyelemmel arra, hogy a felső határra vonatkozó rendelkezés szigorúbb, mint a korábbi szabályozás szerint. Az egyszeri hozzájárulás visszafizetésének kiszámítására a végrehajtási rendeletben pontos szabályokat kell kidolgozni az egységes jogalkalmazási gyakorlat érvényesítése érdekében.

A 33. §-hoz:

A Javaslát kiegészíti az ellátási szerződés kötelező tartalmi elemeit a biztosított szolgáltatások ellenértékének meghatározásával, megfizetésével, valamint elszámolásával kapcsolatos kötelezettségek tekintetében. Szintén az önkormányzati feladatellátás szempontjából lényeges azon rendelkezés, amely kötelezettségként fogalmazza meg a települési önkormányzat részére, hogy amennyiben saját szervezetével ezen kötelezettségekről nem tud megfelelően gondoskodni, abban az esetben ellátási szerződés megkötésével köteles ellátni az alapellátási feladatokat. Ez a szabály azért lényeges, mert a jelenlegi finanszírozási struktúrában a nem állami, illetve egyházi szervezetek az alapellátás keretében végzett szolgáltatásokért közvetlenül nem részesülhetnek normatív állami támogatásban, tekintettel arra, hogy ezen feladatokat lakosság-szám-arányos normatív finanszírozás keretében kompenzálja az önkormányzatok részére az állami költségvetés. Ezért ha az önkormányzat nem gondoskodik az alapellátási feladatokról, az gyakorlatilag azt jelentheti, hogy a finanszírozásra szolgáló összegek nem feltétlenül a kötelező szociális szolgáltatási feladatok biztosítására kerülnek felhasználásra. Amennyiben viszont ellátási szerződést köt az önkormányzat valamely nem állami vagy egyházi szervezettel, abban az esetben a szolgáltatás ellenértékét az általa megkapott lakosság-szám-arányos normatív állami támogatásból át kell adnia a feladatot biztosító szervezet részére.

A 34. §-hoz:

A rendelkezés bővíti azon pénzbeli ellátások körét, amelyek finanszírozásához a központi költségvetés közvetlenül hozzájárul. Az eddigieken túl az adósságkezelési szolgáltatásban részesülők lakásfenntartási támogatásához, az alanyi jogon járó ápolási díjhoz, valamint az adósságcsökkentési támogatáshoz is biztosít az állam kötött felhasználású támogatást. A Javaslát szerint a központi forrás lesz igénybe vehető továbbá a szociális továbbképzéssel, szakvizsgával kapcsolatos feladatok ellátáshoz. Ezáltal ezen feladatok ellátása biztonságossá válik, mivel a finanszírozáshoz túlnyomó részt állami forrás áll rendelkezésre.

A 35. §-hoz:

A Javaslát az alapellátási feladatok finanszírozása tekintetében tartalmaz kötelezettséget az önkormányzatok részére, amely szerint, ha az alapellátási feladatot ellátási szerződéssel biztosítja az önkormányzat, abban az esetben a nem állami, illetve egyházi fenntartók részére a térítési díjjal csökkentett költség összegét elérő ellenértéket köteles biztosítani. Ezt a kötelezettségét a külön jogszabályban meghatározott lakosság-szám-arányosan járó normatív állami támogatás összegéből kell teljesíteni.

A 36. §-hoz:

A Javaslát felhatalmazó rendelkezést tartalmaz, mely szerint a Kormány rendeletben állapítja meg a Szociálpolitikai Tanács összetételére, megalkotására és működésére vonatkozó részle-

tes szabályokat, az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékkel összefüggő részletes szabályokat, valamint a pénzbeli szociális ellátások folyósításának és elszámolásának részletes szabályait.

A 37.§-hoz:

A Javaslat az Szt. által meghatározott ellátási formák biztosítására vonatkozó határidőkre irányadó rendelkezéseket tartalmaz két irányban.

Egyrészt a 2003. január 1-jétől megszervezendő alapellátási formák biztosításáról (támogató szolgálat, pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek közösségi ellátása, utcai szociális munka) folyamatosan, de legkésőbb 2008. december 31-éig kell gondoskodni. Ez a szabály lehetőséget ad arra, hogy az önkormányzatoknak elegendő idő álljon rendelkezésre a területükön jelentkező igények felmérésére, az egyes ellátási formákhoz igazított feltételek teljesítésére, továbbá a szükséges anyagi források biztosítására.

Másrészt a Javaslat azon helyi önkormányzatok részére, amelyek a szociális törvényben meghatározott egyéb ellátási formák működési feltételeit még nem teljesítették, egylépcsőszerűen kialakított határidő-módosítást alkalmaz, amely szerint a személyi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2005. december 31-éig, a szakképzettségi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2006. december 31-éig, míg a tárgyi feltételek biztosításáról folyamatosan, de legkésőbb 2008. december 31-éig kell gondoskodniuk. Fontos garanciális szabály azonban az, hogy az egyes szolgáltatások szakmai színvonala tekintetében a 2002. december 31-i állapothoz képest az önkormányzatok részéről visszalépés nem történhet, vagyis a határidő módosítását csakis úgy lehet értelmezni, hogy azok a hiányzó feltételek teljesítésére vonatkoznak, és semmiképp nem járhatnak a jelenleg működő szolgáltatások bármilyen mértékű visszafejlesztésével. Ugyanakkor ismert az a tény, hogy az intézmények - különösen a bentlakásos intézmények - mintegy 60 %-a ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik, amely a tárgyi és személyi feltételek hiányosságából adódó okokra vezethető vissza. Ezen hiányosságok felszámolása jelentős anyagi erőforrásokat igényel, melynek a teljesítésére megfelelő időtartamot kell biztosítani a fenntartók részére.

A 38. §-hoz:

A gyermeki jogok védelmét, illetve a gyermeki jogok megismerését és érvényesítését segíti a gyermekjogi képviselő, aki kiemelten kezeli a különleges, továbbá a speciális szükségletű gyermekek védelmét. A gyermekjogi képviselő - hasonlóan a betegjogi, illetve ellátottjogi képviselőkhöz - 2004. január 1-jétől egy erre a célra létrejövő közalapítvány keretei között kezdené meg a működését, garantálva ezáltal is a függetlenségét.

A 39-40. §-okhoz:

Több rendelkezés érinti a kiegészítő családi pótlékot. A Javaslat módosítást tartalmaz a kiegészítő családi pótlék ismételt rendszeres gyermekvédelmi támogatásként történő elnevezésére, valamint a támogatás összegének emelésére, tekintettel arra, hogy a Gyvt. jelenleg hatályos rendelkezése csupán 2002. évre határozza meg a támogatás fix összegét. Jelenleg sok zavart okoz a kiegészítő családi pótlék elnevezés, mivel az alapvetően más célú és típusú családi pótlékkal kapcsolódik össze a közvéleményben.

A támogatást ennél magasabb összegben - a rendszeres gyermekvédelmi támogatás kétszerezésében - indokolt megállapítani, ha a gyermeket tartásra köteles idős, hátrányos szociális helyzetű rokonaik (pl. a nagyszülők) nevelik gyámként. A Gyvt. 2002. évi IX. törvénnyel történt módosítása értelmében ugyanis már lehetőség van arra, hogy a gyermeket nevelő, adóköteles

jövedelemmel nem rendelkező, tartásra köteles idős, nyugdíjas, illetve segélyezett hozzátartozót emelt összegű rendszeres gyermekvédelmi támogatás (kiegészítő családi pótlék) illesse meg. A gyermeket korábban az ilyen esetekben ki kellett emelni a családjából, és ezért az idős nagyszülőt, egyéb rokont nevelőszülőként alkalmazták. A Gyvt.-t módosító 2002. évi IX. törvény nem szabályozza az emelt összegű támogatás mértékét, hasonlóan a kiegészítő családi pótlékhoz. Az emelt összegű támogatás kiemelten preventív célja azonban indokoltá teszi a jelzett nagyságrendű támogatási összeget.

A 41. §-hoz:

Indokolt, hogy a tanulói, hallgatói jogviszonnyal rendelkező, rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermek utáni évenként járó egyszeri többlettámogatás a jövőben június hónapban kerüljön kifizetésre, mivel így elkerülhetők az iskolaváltással járó adminisztrációs nehézségek, és az iskolát befejező, de még munkába nem lépő gyermekekre is kiterjedhet a támogatás. A nyári folyósítással a tanszerek beszerzésének kedvezőbb akciós lehetőségein kívül a gyermek nyári szabadidős programjaihoz is hozzá lehet járulni, amivel komoly prevenciós lehetőségek nyílnak meg.

Összhangba kell hozni a közép- és felsőfokú oktatási intézménybe járó jogosultak támogatására vonatkozó rendelkezéseket. A 2003. január 1-jétől hatályos szabályozás a nagykorúvá váltak esetében különbséget tesz a közép- és felsőfokú nappali tanulmányokat folytató fiatal felnőtt támogatásának feltételei között. Jelenleg ugyanis, ameddig a gyermek a nappali oktatás munkarendje szerinti közép- és felsőfokú tanulmányokat folytat, a feltételek fennállása esetén a kiegészítő családi pótlék a gyermek nagykorúvá válása esetén is megállapítható, illetve a már megállapított támogatás továbbfolyósítható huszonharmadik évének betöltéséig. A felsőfokú tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetében csak a korábban - 18 éves kor alatt - megállapított támogatás folyósítható tovább és megszakítása esetén csak egy éven belül állapítható meg újra. Az indokolatlan diszkriminatív szabályozás megszüntetése érdekében biztosítani kell, hogy a továbbfolyósítás lehetősége mellett esetükben is legyen mód a támogatás újként történő megállapítására.

A 42. §-hoz:

A Javaslat a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya jogosultságát bővíti a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás tekintetében. A szociális válsághelyzetben levő várandós anyát nemcsak gyermekének megtartása érdekében kell segíteni - ahogyan azt a jelenlegi rendelkezést tartalmazza - hanem lehetőséget kell adni számára a gyermek fogadásának előkészítésére is, az ehhez kapcsolódó kiadások támogatásával (babakocsi, kiságy vásárlása, egyéb egyszeri beszerzések).

A 43. §-hoz:

Szintén a Gyvt. módosításával került bevezetésre az a 2003. január 1-jétől hatályba lépő rendelkezés, hogy a védelemben vett gyermek számára a rendszeres gyermekvédelmi támogatást természetben nyújtott ellátásként kell biztosítani. A Javaslat e rendelkezés módosítására is javaslatot tesz, mert számos esetben a jelenlegi rendelkezés nemcsak a kedvezményezett család számára jelent felesleges gyámkodást, hanem adott esetben nehezen teljesíthető - így különösen a 16 éves, közoktatási intézménybe nem járó, gyermekétkeztetést nem igénylő gyermek esetében -, vagy egyáltalán nem teljesíthető. A Javaslat fontosnak tartja, hogy az önkormányzat - helyi ismeretei alapján - mérlegelési jogkörében döntsön a támogatás formájának

mikéntjéről (pénzben vagy természetben kívánja-e nyújtani), figyelemmel a gyermek egyéni szükségleteire.

A 44-46. §-okhoz:

A gyermeki jogok hatékonyabb érvényesítése érdekében az érdekvédelemmel foglalkozó rendelkezések között indokolt a gyermek közvetlen panaszjogának megjelenítése, mivel a jelenlegi szabályozás szerint csak a gyermek szülője, más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat élhet panasszal, a gyermek így csak közvetetten érvényesítheti panaszját.

Szintén az érdekvédelemmel foglalkozó rendelkezéseket érinti, hogy a panaszjog érvényesítése során lehetőséget kell adni a gyermekjogi képviselő közvetlen megkeresésének lehetőségére.

A 47-51. §-okhoz:

A Gyvt. 2003. január 1-jétől hatályba lépő módosítása értelmében az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek gondozási helyének meghatározása érdekében a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság végzi a gyermek személyiségvizsgálatát, a gyermekre vonatkozó szakvélemény és elhelyezési javaslat elkészítését. A szakértői bizottságot a megyei, fővárosi önkormányzat javaslata alapján a megyei, fővárosi gyámhivatal jelölné ki, és a területi gyermekvédelmi szakszolgálat működtetné. A kijelölési és munkáltatói jogok közötti ellentmondás feloldása érdekében a Javaslát módosítja a bizottsági tagok kijelölésére vonatkozó rendelkezéseket.

A gyámhivatal hatósági döntését segíti a szakértői bizottság, amely legalább 3 tagból, illetve speciális szükségletű gyermekek vizsgálata esetén 5 tagból áll. A családjából kiemelt gyermekhelyzetének rendezésére folyamatos, célirányos szakmai tevékenységet kell folytatni az egyéni elhelyezési terv szerint. A gyámhivatal a nevelésbe vett gyermekek helyzetét évente - három éven aluli gyermek esetében félévente - felülvizsgálja, melyhez szükség szerint ismételt ki kell kérnie a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményét. A Javaslát a szakértői bizottságbeszámolási kötelezettségét is előírja a gyámhivatal, illetve az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter felé.

Az 52. §-hoz:

A cselekvőképességgel, gondnoksággal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2001. évi XV. törvény felhatalmazást adott az egészségügyi, szociális és családügyi miniszternek, hogy a hivatásos gondnoki feladatot ellátók képesítési előírásait rendeletben szabályozza. A hivatásos gondnoki feladatokat vállaló személy képzését, illetve a hivatásos gondnoktovábbképzését a megyei, fővárosi gyámhivatal szervezi. A hivatásos gondnoki képzésben, továbbképzésben résztvevő adatait a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet veszi nyilvántartásba. A Javaslát az ezzel kapcsolatos feladatokat rögzíti.

Az 53. §-hoz:

A Javaslát a szociális ellátásokkal való összhang megteremtése érdekében a havonta rendszeresen mérhető jövedelmek esetében a folyósítást megelőző 6 hónap jövedelme helyett 3 hónapjövödelmét határozza meg számítási alapként, a Gyvt.-ben szabályozott pénzbeli ellátások esetén is.

Az 54. §-hoz:

Számos esetben problémát okoz, hogy az otthonról gyermekével bántalmazás, családi krízis miatt elmenekülő szülő tartózkodási helyére vonatkozó adatokat kiadják a bántalmazó szülőnek. Ilyenesetben indokolt a bántalmazó szülő tartózkodási helyre vonatkozó tájékoztatásának, iratbetekintésének megtagadása, korlátozása, legalább azokban az esetekben, ha ellene már e cselekmény miatt büntetőeljárás indult.

Az 55. §-hoz:

A térítési díjra vonatkozó rendelkezések között állampolgári jogokat véd azon szabály visszaállítása, hogy a jövedelemmel nem rendelkező jogosultat ingyenes ellátásban kell részesíteni.

Az 56. §-hoz:

A gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményrendszer kiépítése és átalakítása jelentős többletterheket ró a fenntartókra. A gyermekjóléti alap- és gyermekvédelmi szakellátásban működő - a Gyvt. hatályba lépése előtt létesített - intézmények jelentős része ellátási érdekből kiadott, ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik, amit megengedő tartalmú rendelkezéshányában vissza kellene vonni. A jogszabályok által előírt magas szintű személyi, tárgyi és egyéb működési feltételeket sem az önkormányzati, sem a civil fenntartók nem tudják biztosítani, az intézmények létjogosultsága ugyanakkor nem kérdőjelezhető meg, hiszen tényleges szükségleteket elégítenek ki. Indokolt tehát, hogy - a bölcsődei ellátás és a gyermekjóléti szolgálat kivételével - minden személyes gondoskodást nyújtó ellátásra vonatkozóan törvényi szinten kapjanak lehetőséget a fenntartók arra, hogy a már működő ellátások jogszabályoknak megfelelő feltételeit 2004. december 31-éig teremtsék meg.

Az 57. §-hoz:

A rendelkezés a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából egyedülállónak minősülők körét pontosítja.

A fogyatékosági támogatásnak, mint új ellátásnak a bevezetésétől kezdődően vakok személyi járadéka már nem állapítható meg, de a korábban megállapított ellátások tovább folyósíthatók. A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából az egyedülállónak minősítés szempontjait az ellátórendszer változása miatt úgy indokolt módosítani, hogy a fogyatékosági támogatásban részesülő személy házastársa a vakok személyi járadékában részesülővel azonosan egyedülállónak minősüljön.

Az 58. §-hoz:

A miniszter gyermekgondozási segéllyel kapcsolatos méltányossági jogkörének bővítésére azért van szükség, hogy a gyermekgondozási segélyre való jogosultság kivételes esetben más személy számára is megállapítható legyen, ha nincs nagyszülő, vagy az nem képes a gyermek ellátására.

Az 59. §-hoz:

A módosító rendelkezés szerint gyermekgondozási segélyre jogosultságot szerez az a szülő, nagyszülő is, aki a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény alapján nyugellátást, vagy annak minősülő ellátást kap.

A 60. §-hoz:

Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek nagyban hozzájárulhatnak a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosításához, így indokolt törvényi szinten deklarálni azonos jogaikat az információs társadalmi szolgáltatásokhoz való hozzájutás terén.

A 61. §-hoz:

A Javaslat a Fot. 23. §-a (1) bekezdésének módosításával részben újraszabályozza a fogyatékosági támogatásra való jogosultságot meghatározó rendelkezéseket. Ennek keretében a hallási fogyatékosokra, az autistákra, illetve a mozgásszervi fogyatékosokra vonatkozó jogosultsági feltételek módosulnak.

A Javaslat a hallási fogyatékoság jogosultsági feltételeit úgy módosítja, hogy fogyatékosági támogatásra az a siket ember váljon jogosulttá, aki a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, és halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése is elmarad. Így a Javaslat a definícióból törli a hatályos szabályozás szerinti azon fordulatot, amely jelenleg jogosultsági feltételként határozza meg a beszéd spontán elsajátítására való képtelenséget is. Ennek eredményeképpen a Fot. a hallási fogyatékoságot már nem kizárólag a születés során, illetve a kisgyermekkorban bekövetkező esetekben ismeri el, hanem a beszéd érthető ejtésének hiányával együtt járó, ám felnőtt korban kialakuló siketség alapján is megállapítható lenne a támogatás.

A Javaslat az autizmusnak, mint súlyos fogyatékoságnak a Fot.-ban önálló fogyatékosági kategóriaként való nevesítésével egy jogtechnikai problémát orvosol. Bár az autisták fogyatékosági támogatásra való jogosultságát a jelenlegi ellátórendszer is elismeri, az jelenleg alacsonyabb jogforrási szinten, a Fot. végrehajtási rendeletében van szabályozva. A támogatásra vonatkozó alapvető jogosultsági feltételeket azonban törvényi szinten indokolt szabályozni. A Javaslat ezért a végrehajtási rendelet vonatkozó definícióját jeleníti meg a Fot. jogosultságot szabályozó rendelkezései között.

A mozgásszervi fogyatékoságot a Javaslat úgy határozza meg, hogy azoknak a fogyatékos embereknek az esetében, akiknek állapota segédeszköz használatával sem befolyásolható eredményesen, figyelembe veszi azokat az okokat is, amelyek a súlyosan fogyatékos állapot kialakulásához vezettek. Ezzel az eddigi - kizárólag meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatához kötött - minősítési rendszertől eltérően az állapot vizsgálatának a támogatásra való jogosultság megállapításához szükséges jogszabályi keretfeltételeit teremti meg. A konkrét hiányállapotok a Fot. végrehajtási rendeletében kerülnek nevesítésre.

A 62. §-hoz:

A Javaslat a Fot. 23/A. §-a (1) bekezdésének módosításával a fogyatékosági támogatásra jogosult látási fogyatékos személyek esetében teremti meg annak a lehetőségét, hogy ezen jogosultak számára is megállapítható legyen a támogatás magasabb mértéke (az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a) abban az esetben, ha önkiszolgálási képességük hiányzik.

A Javaslat módosítja továbbá a Fot. 23/A. §-a (2) bekezdésében a fogyatékosági támogatásra való jogosultsági feltételeket. Az intézkedés célja az, hogy a vakok személyi járadékában részesülő ellátottakat a fogyatékosági támogatás rendszerébe való átlépésre ösztönözze. Ese-

tükben ezért a fogyatékosági támogatás anélkül igényelhető, hogy orvosszakértői minősítési eljárásnak kellene alávetniük magukat, így amennyiben a vakok személyi járadékára jogosult személyek korábbi ellátásuk helyett a fogyatékosági támogatást választják, úgy azt alanyi jogon vehetnék igénybe.

Az orvosszakértői vizsgálat lefolytatása nélkül megállapított jogosultság esetén a látási fogyatékos személy számára a támogatás alacsonyabb mértékének megfelelő ellátást folyósítanak. A támogatás magasabb mértéke szerinti ellátást pedig az a jogosult kapná, aki a minősítési eljárásnak is aláveti magát, s a vizsgálat keretében önkiszolgálási képességének hiányát állapítják meg.

A 63. §-hoz:

A Fot. 23/B. §-ának (3) bekezdése eljárási rendelkezéseket tartalmaz. A Javaslát a jogi szabályozás változására tekintettel lehetőséget biztosít arra, hogy azoknak az igénylőknek, akiknek a támogatás iránti kérelmét a korábbi rendelkezések alapján elutasították, módjuk legyen egy éven belül újabb igénybejelentés előterjesztésére abban az esetben is, ha állapotuk az elutasítás óta egyébként nem rosszabbodott.

A 64. §-hoz:

A Javaslát rendelkezést tartalmaz az Országos Fogyatékosügyi Tanács új kormányzati struktúrájának megfelelő átalakítására, valamint a nem kormányzati oldal által választott társelnöki tisztség bevezetésére, erősítve ezzel a civil szervezetek szerepét az érdekegyeztetésben.

A 65. §-hoz:

A törvény kimondja, hogy a nem társadalombiztosítási nyugellátásokra (a bányásznyugdíj, a korengedményes nyugdíj, az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíja, a szolgálati nyugdíj, az előnyugdíj és a mezőgazdasági járadékok) is a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó ellátások szabályait kell alkalmazni, ha nincs ellentétes rendelkezés. Így pl. az éves emelésnél, a tizenharmadik havi nyugdíj bevezetésénél ezek az ellátások is a társadalombiztosítási nyugellátásokkal esnek egy tekintet alá. Az üzemi balesetesen járó ellátások is - a többi nyugellátás típusához hasonlóan - egyszeresen járnak.

A 66. §-hoz:

2003. évtől fokozatosan bevezetésre kerül egy új ellátás a tizenharmadik havi nyugdíj. A bevezetés évében az új ellátás összege a november hónapban járó nyugdíj huszonöt százaléka. A nyugdíjban részesülők teljes körben jogosultak a tizenharmadik havi nyugdíjra, de ennek összege mindenkinél a havi nyugdíj egynegyede. Ez a fokozatosság nem osztja meg a nyugdíjas társadalmat, már a bevezetés évében minden nyugdíjasnak kedvező változást jelent, hiszen a tényleges nyugdíjával arányos új ellátást kap. A fokozatos bevezetésre több változatot megvizsgáltunk (a nyugdíjasok életkora, a nyugdíj összege, fajtája szerinti differenciálást), de mivel ezek a módszerek egyes rétegeket kiemelnek, megosztanak a nyugdíjas társadalmat, és csak a tört összeggel történő bevezetés az, amely alkotmányossági szempontból sem kifogásolható. A többi megoldás jelentős diszkriminációt okoz, olyan mértékű szociális típusú szolidaritást jelent, ami a társadalombiztosítás rendszerébe már nehezen illeszthető. Az életkor szerinti differenciálás esetén az idősebb korosztály hamarabb, a legfiatalabb nyugdíjas korosztály pedig utoljára jutna hozzá a tizenharmadik havi nyugdíjhoz. Ez a szabályozás, részben az öregkori nyugdíjra jogosultak, mint azonos szabályozási körhöz tartozók között alkalmaz

különbséget életkor szerint, tekintettel van az idősebb korosztály magasabb halandóságára, vagyis gyakorlatilag pozitívdiszkriminációt alkalmaz a magasabb halandósággal sújtott idősebbek javára. Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy az életkorhoz kötötten folyósításra kerülő tizenharmadik havi nyugdíj a szociális elemet erősíti a biztosítási elemmel szemben a társadalombiztosítási rendszeren belül, hiszen a biztosítási időtartam az életkor szerinti különbségtételben nem jelenítődik meg. A javaslat emellett hátrányos megkülönböztetést jelent a rokkantak, az árvák és egyes özvegyi nyugdíjasok számára is.

A nyugellátások fajtája szerinti differenciálásnál az azonos szabályozási körön belül tett különbségkérdése még élesebben vetődik fel, mint a korcsoportok szerinti különbségtételnél. Itt ugyanis még az az érv sem áll rendelkezésre, hogy azért részesül előnyben az egyik csoport, mert körükben nagyobb a halandóság aránya. Vagyis, miután nem indokolható alkotmányosan az alkalmazott különbségtétel, így ez a szabályozási forma önkényes különbségtételre, alkotmányellenességre vezetne.

A nyugdíjak nagysága szerinti differenciálás a szociális szempontot érvényesítené a nyugellátások területén. Az Alkotmánybíróság már többször figyelmeztetett arra, hogy a nyugdíj, bár alkalmas kell legyen a megélhetéshez szükséges ellátás biztosítására, nem vesztheti el biztosítási jellegét, mert az alkotmányellenességet idéz elő [39/1999. (XII. 21.) AB határozat].

A tizenharmadik havi nyugdíjra azok a nyugdíjasok jogosultak, akiknek a nyugdíját a tárgyév megelőzően állapították meg és novemberben is nyugellátásban részesülnek. A tizenharmadik havi nyugdíj tehát nem képezi az örökség részét, de a kifizetés hónapjában elhunytaknál - a nyugdíjhoz hasonlóan - a közös háztartásban élő hozzátartozó felveheti. Az átmeneti ideig járó ideiglenes özvegyi nyugdíj tizenharmadik havi nyugdíjra nem jogosít.

2003. évben a tizenharmadik havi nyugdíj egynegyedére mintegy 2,6 millió személy jogosult, az újjelentés átlagos összege 12.600 forint lesz.

A 67. §-hoz:

A Javaslat lehetővé teszi, hogy 2009-ig a szülő születési évétől függetlenül az előrehozott öregségi nyugdíjnál is alkalmazni lehessen a gyermekkedvezményt. A gyermekkedvezmény azt jelenti, hogy a jogosultsághoz előírt szolgálati időt (38 illetve 33 évet) gyermekenként 1 évvel (maximum 3 évvel, fogyatékos gyermek esetén felső korlát nélkül gyermekenként 1,5 évvel) csökkenteni lehet. Ez a módosítás 2009-ig évente több ezer személynek lehetővé teszi, hogy szabadon dönthessen a nyugdíjazás időpontjáról, de változatlanul nőknél a 57. életév, férfiaknál a 60. életév betöltését követően.

A 68. §-hoz:

A nyugdíj alapjául szolgáló kereseteket a nettó átlagkereset szintje felett sávosan degresszív módon kell beszámítani. A sávhatárokat minden évben a végrehajtási kormányrendelet tartalmazza. A végrehajtási kormányrendelet előterjesztésekor a tárgyévben az I-III. negyedévi tényadatok nem állnak rendelkezésre, ezért célszerű a tárgyév I. félévi és az előző év II. félévi tényadatait alapul venni a sávhatárok meghatározásánál. A legfelső sáv a nyugdíjjárulék fizetés felső határa, ami 2003. évtől az átlagkeresetek kétszereséről két és félszeresére nő. A változatlan keresetszint és a jelenlegi ellentmondás feloldása érdekében, a bruttó járulékfizetési felső határ nettó összegét kell a Javaslat szerint a nettó átlagkeresetek legmagasabb sávhatárának meghatározásánál alkalmazni.

Az 69. §-hoz:

Az Alkotmánybíróság 16/2002. (III. 29.) AB határozatának indoklása alapján pontosítani kell aszociális és a munkanélküli ellátások nyugdíjalapba számításának szabályait. A Javaslat alapján minden esetben az érintett számára a legkedvezőbb megoldást fogják alkalmazni a nyugdíjalap meghatározásánál.

A 70. §-hoz:

A baleseti, rokkantsági nyugdíjra jogosultságnál figyelemmel kell lenni arra, hogy a munkaképesség-csökkenés túlnyomóan üzemi baleset következménye vagy nem. A rokkantszemély baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosultsága tehát megszűnik, ha már a munkaképesség csökkenés túlnyomóan nem az üzemi baleset következménye.

A 71. §-hoz:

A szolgálati idő, ha nem szerepel a társadalombiztosítási nyilvántartásban, pl. egykori okiratokkal is bizonyítható. A Javaslat ezekben az esetekben pontosítja az eljárást, amely szerint a bizonyítékokat egyenként és összességükben is értékelni kell.

A 72. §-hoz:

2003. november hónapban megkezdődik az özvegyi nyugdíjak 50%-os emelése. Első ütemben a 20%-os özvegyi nyugdíjak 25%-ra emelésére kerül sor. Az érintettek száma közel 500 ezer fő, az átlagos többletjuttatás 2.600 forint. Az intézkedés forrás többletigénye 2003. évre 3 milliárd forint. Az intézkedés után megállapításra kerülő özvegyi nyugdíjak esetében már az emelt mértéket kell alkalmazni. Az emelés kedvezően érinti a kormányrendeletben meghatározott összeghatárig együttfolyósított özvegyi nyugdíjban részesülőket is.

A 73. §-hoz:

A Javaslat pontosítja a tanulói jogviszony igazolásának módját és azt is, hogy a jogviszony szünetelése ellenére mely esetekben marad meg az árvaellátásra jogosultság.

A 74. §-hoz:

A nyugdíjbiztosítási szervek határozathozatali kötelezettsége bővül, határozatot kell hozni az ellátás újbóli folyósításáról, a tartozás mérsékléséről, elengedéséről, a fizetési könnyítésengedélyezéséről, illetőleg a kérelem elutasításáról.

A 75. §-hoz:

Méltányossági nyugdíjemelésre 2002. júliustól van ismét lehetőség. Az igények magas száma miatt lehetőséget kell adni arra, hogy a nyugdíjbiztosítás területi szerveinek vezetői is megállapíthassanak méltányossági nyugdíjat, illetve engedélyezhessék a nyugdíj méltányosságból történő emelését. A Javaslat lehetővé teszi, hogy az aktív korú gyermekes özvegyek is részesülhessenek kivételes nyugdíjemelésben.

A 76-80. §-okhoz:

E §-ok a gyakorlati tapasztalatok alapján az egységes értelmezést, végrehajtást biztosítókorrekciók. Ezek a következők:

Az üzemi balesetnél a ténymegállapító határozat másolatát megkeresésre meg kell küldeni. A külföldön élő személy nyugdíjkérelmét, ha nem személyesen terjeszti elő, hitelesíttetni kell. A jogszabályt sértő határozatra, a tévesen elutasított nyugellátási igényre, illetve a követelések érvényesítésére vonatkozó szabályok - az állampolgári jogok országgyűlési biztosa ajánlására - pontosításra kerülnek. A magánszemélyt terhelő tartozás esetén a fizetési könnyítés részletfizetés vagy fizetési halasztás engedélyezésével is történhet. A méltányossági nyugdíj megállapításhoz hasonlóan - mivel mérlegelési jogkörrel van szó - a méltányossági nyugdíjmelésnél is ki kell mondani, hogy nincs jogorvoslati lehetőség.

A 81. §-hoz:

Az új módosításoknak megfelelően a végrehajtási rendeletek megalkotására felhatalmazást kap a Kormány a tizenharmadik havi nyugdíj és a kivételes ellátások vonatkozásában is.

A 82-88. §-okhoz:

A törvény 2003. január 1-jén lép hatályba, kivéve az 58. § gyermekgondozási segélyre való nyugdíj melletti jogosultságra vonatkozó rendelkezését, amely a törvény kihirdetésének napján léphatályba, a fogyatékosági támogatásra vonatkozó rendelkezéseket, melyek 2003. március 1-jével, valamint az özvegyi nyugdíj emelésére vonatkozó szabályokat, melyek 2003. november 1-jével lépnek hatályba.

A §-ok a módosított törvények alkalmazásához kapcsolódó átmeneti rendelkezéseket, továbbá hatályukat vesztő és módosuló rendelkezéseket tartalmaznak.

A Tny. módosításával kapcsolatban meghatározásra kerül a tizenharmadik havi nyugdíj összege, amely átmenetileg a november havi nyugellátás összegének 25 %-a. A későbbi években a tizenharmadik havi nyugdíj egynegyede évenként 25 %-nak megfelelő összeggel nő és 2006. évben jár először a teljes havi nyugdíj.

A már özvegyi nyugdíjban részesülők számára a Javaslat az új özvegyi nyugdíj megállapításra vonatkozó szabállyal összhangban, azzal megegyező mértékű emelést tartalmaz, ezért 2003. november 1-jén az azt megelőző időponttól kezdődően megállapított özvegyi nyugdíjak 25%-os emelését rendeli el.

A §-ok ezen túlmenően szövegpontosításokat, a jogszabályi koherencia érdekében szükséges módosításokat, valamint az érintett törvényekben, illetve azok korábbi módosításaiban meghatározott határidők egységesítését tartalmazzák.

Budapest, 2003.01.16.

Harrach Péter

Fidesz – Magyar Polgári Párt

Dr. Surján László

Fidesz – Magyar Polgári Párt

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ
Fidesz - Magyar Polgári Párt

Törvényjavaslat
kezdeményezése

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés elnökének

Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

Mellékelten - a Hárszabály 85. § (2) bekezdése alapján - benyújtjuk az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat társadalmi-gazdasági és szakmai körülményeit bemutató indokolását mellékelten csatoljuk.

Budapest, 2003.01.16.

Harrach Péter

Fidesz – Magyar Polgári Párt

Dr. Surján László

Fidesz – Magyar Polgári Párt